

สรุปข่าวประจำวันวันที่ 13-19 พฤษภาคม 2569

“ศุภจี” สั่งลุยทำ Dashboard คาดการณ์ผลผลิตข้าวเรียลไทม์ นำวางแผนช่วยเหลือ

“ศุภจี” สั่งการเดินหน้าพัฒนา Dashboard สินค้าข้าว เชื่อมข้อมูล 3 กระทรวง พาณิชย์-เกษตร-อว. ใช้ดาวเทียม ข้อมูลการผลิต และการตลาด ให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน เพื่อช่วยคาดการณ์ผลผลิตได้แบบเรียลไทม์ สามารถนำวางแผนการผลิต การตลาด มาตรการช่วยเหลือได้อย่างแม่นยำและทันท่วงที นำร่อง จ.พระนครศรีอยุธยา ก่อนขยายให้ครบทั้งประเทศ

นางศุภจี สุธรรมพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่า ได้มอบนโยบายให้กระทรวงพาณิชย์ยกระดับการใช้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อบริหารจัดการอุปสงค์ อุปทานสินค้าข้าวเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งห่วงโซ่ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ โดยต้องเปลี่ยนจากการบริหารแบบแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไปสู่การบริหารเชิงรุกที่ใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-Driven Policy) ด้วยการใช้ Dashboard คาดการณ์ผลผลิต เพื่อช่วยให้สามารถติดตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ และวางแผนการผลิต การตลาด รวมถึงการดูดซับผลผลิตได้อย่างแม่นยำและทันท่วงที

โดยล่าสุด สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) ร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงพื้นที่ อ.ภาชี และ อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ติดตามและเร่งผลักดันการนำร่องระบบ Dashboard ดังกล่าว โดยใช้ข้อมูลจากดาวเทียมของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และบูรณาการข้อมูลร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กรมส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกร เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่ต้นทางการผลิตจนถึงปลายทางการตลาดให้เป็นข้อมูลชุดเดียวสำหรับใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย

สำหรับผลการลงพื้นที่ พบว่า ความแม่นยำของช่วงผลผลิต ข้อมูลดาวเทียมสอดคล้องกับข้อเท็จจริงค่อนข้างสูง แต่จำเป็นต้องบูรณาการข้อมูลพันธุ์ข้าว ข้อมูลสำรวจภาคสนาม และข้อมูลช่วงการเจริญเติบโต เพื่อเพิ่มความแม่นยำ การจัดการข้อมูลพันธุ์ข้าว จำเป็นต้องรวมฐานข้อมูลให้เป็นระบบเดียว เพื่อใช้วางแผนการผลิตและเจาะตลาดเฉพาะกลุ่ม และการใช้ฐานข้อมูลร่วมกัน จะช่วยให้หน่วยงานสามารถใช้ประโยชน์เชิงนโยบายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถบริหารจัดการการผลิตและคุณภาพได้แม่นยำ ขณะที่กระทรวงพาณิชย์สามารถคาดการณ์แนวโน้มตลาดและเตรียมมาตรการรองรับได้ล่วงหน้า

นอกจากนี้ เกษตรกรในพื้นที่ ยืนยันว่า ข้อมูลดาวเทียมสามารถประเมินช่วงเวลาการเพาะปลูกได้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนา Dashboard ให้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น โดยกระทรวงพาณิชย์ตั้งเป้าจะยกระดับระบบดังกล่าวให้เห็นผลเป็นรูปธรรมภายใน 2 เดือน เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในระดับพื้นที่และรองรับการตัดสินใจเชิงนโยบาย

ส่วนในระยะต่อไป กระทรวงพาณิชย์เตรียมนำเทคโนโลยี AI และแบบจำลอง Prism Model (Precision Rice Intelligence for Strategy & Market Model) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์อุปสงค์ข้าวจากตลาดโลก เพื่อประเมินศักยภาพตลาด (Market Potential) วิเคราะห์ข้อจำกัดทางการค้า (Market Friction) และกำหนดกลยุทธ์

เชิงรุก (Strategy Intelligence) ให้การส่งออกข้าวไทยสามารถตอบโจทย์พฤติกรรมผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มได้อย่างแม่นยำต่อไป

ขณะเดียวกัน กระทรวงพาณิชย์มีแผนต่อยอดความสำเร็จจากต้นแบบความร่วมมือใน จ. พระนครศรีอยุธยา ขยายการดำเนินงานสู่ทั้ง 76 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อพลิกโฉมการบริหารจัดการข้าวด้วยเทคโนโลยี Big Data และ AI ให้สามารถติดตามสถานการณ์การผลิต และบริหารจัดการอุปสงค์ อุปทานได้แบบเรียลไทม์อย่างครบวงจร ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนการผลิต การเชื่อมโยงตลาด ไปจนถึงการกำหนดมาตรการเชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำและทันต่อสถานการณ์ เพราะเป้าหมายของกระทรวงพาณิชย์ คือ การสร้างระบบบริหารจัดการข้าวทั้งประเทศ ที่เชื่อมโยงข้อมูลทุกระดับให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้สามารถบริหารอุปสงค์ อุปทานได้แบบเรียลไทม์ และยกระดับข้าวไทยให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ที่มา Commerce News Agency (CNA)

KKP เตือน “วิกฤตปุ๋ย” น่ากลัวกว่าเอลนีโญ ห่วงจุดผลิตข้าวไทยวูบ 5 ล้านตัน

KKP Research ประเมินปรากฏการณ์เอลนีโญที่เตรียมกลับมาในช่วงกลางถึงปลายปี 69 อาจไม่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรไทยในปีนี้เท่าที่กังวล เนื่องจากไทยขိုได้เปรียบจากปริมาณน้ำต้นทุนในการใช้ได้ขึ้นเดือนสำคัญในช่วงต้นปีที่สูงถึง 55% ของความจุ และจังหวะเวลาที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูฝน

อย่างไรก็ตาม เดือนภาคเกษตร และภาครัฐให้เตรียมรับมือกับ “ปัจจัยเสี่ยงใหม่” ที่น่ากังวลยิ่งกว่า คือ วิกฤตราคา และภาวะขาดแคลนปุ๋ยเคมี จากปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งอาจสร้างความเสียหายต่อผลผลิตข้าวไทยอย่างหนัก และภาวะฝนทิ้งช่วง อาจสร้างปัญหาขาดแคลนนํ้าในปีหน้าได้

หลังจากสัปดาห์ที่ผ่านมา องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) และองค์การบริหารมหาสมุทรและชั้นบรรยากาศแห่งชาติ (NOAA) ของสหรัฐฯ ยืนยันว่าปรากฏการณ์ เอลนีโญ กำลังจะกลับมาอีกครั้ง โดยโอกาสการเกิดได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดจาก 40% เป็น 98% ภายในระยะเวลาเพียง 6 เดือน ทำให้หลายฝ่ายเกิดความกังวลว่า ภาคการเกษตรอาจไม่มีเวลาเตรียมตัวรับมือได้เพียงพอ

อย่างไรก็ตาม KKP Research ประเมินว่า ความรุนแรงของ เอลนีโญ ในรอบนี้ ยังต่ำกว่าในช่วงปี 2566-2567 และผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมของไทยอาจถูกบรรเทาลงได้อย่างมีนัยสำคัญด้วย 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่

1) จังหวะเวลา: การเกิดปรากฏการณ์ในรอบนี้อยู่ในช่วงฤดูฝน จึงยังมีน้ำฝนเข้ามาช่วยพยุงการผลิตแตกต่างจากการเกิดในหน้าแล้งที่มักทำให้เกิดภาวะ “ฝนทิ้งช่วง” ยาวนาน

2) การเตรียมพร้อมด้านน้ำต้นทุน: ปัจจุบันปริมาณน้ำในเขื่อนใช้การได้อยู่ในระดับสูงเกือบ 55% ของระดับความจุในช่วงต้นปี ซึ่งถือว่าค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับรอบปี 2557-2559 (35%) และปี 2566-2567 (47%)

ทั้งนี้ แม้ภาพรวมจะมีปริมาณน้ำในเขื่อนช่วยพยุง แต่ผลกระทบจะไม่ได้เกิดขึ้นเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ และทุกสินค้าเกษตร กลุ่ม “พืชไม้ยืนต้น” เช่น ปาล์มน้ำมัน และยางพารา จะได้รับผลกระทบน้อยกว่า ในขณะที่ “พืชไร่” ที่ต้องการน้ำมาก โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และมันสำปะหลังที่มีรอบเก็บเกี่ยวต้นปีหน้า จะเผชิญความเสี่ยงที่สูงกว่า

โดยเมื่อพิจารณาในเชิงพื้นที่ KKP Research พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเปราะบางสูงสุด เนื่องจากเป็นภูมิภาคเดียวที่มีพื้นที่ชลประทานในสัดส่วนเพียง 10% ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ขณะที่ภูมิภาคอื่น ๆ มีสัดส่วนเฉลี่ย 45% ซึ่งสามารถกระจายน้ำจากเขื่อนไปหล่อเลี้ยงพื้นที่เพาะปลูกได้ทั่วถึงกว่า

วิกฤตปุ๋ยขาดแคลน “ภัยเงียบ” ที่น่ากลัว! กว่าสภาพอากาศ

KKP Research มองว่า สิ่งที่เป็นความท้าทายสำคัญและแตกต่างจากรอบก่อนหน้า คือความเสี่ยงของการขาดแคลนปุ๋ยเคมี ในช่วงปี 2566-2567 สงครามรัสเซีย-ยูเครนได้ทำให้ราคาปุ๋ยพุ่งสูงจนไทยต้องลดการนำเข้าปุ๋ยลงถึง 1 ใน 4 (เหลือเพียง 4.1 ล้านตันในปี 2565) มาในปัจจุบัน สงครามที่ยืดเยื้อ ประกอบกับความขัดแย้งในตะวันออกกลางซึ่งเป็นแหล่งผลิตปุ๋ยหลักแห่งใหม่ของไทย (ไทยนำเข้าปุ๋ยเพิ่มขึ้นถึง 6.1 ล้านตันในปี 2567 โดยพึ่งพาซาอุดีอาระเบีย และโอมาน เป็นหลัก) กำลังทำให้อุปทานปุ๋ยในตลาดโลก อาจตึงตัวอย่างหนักในอนาคต

อย่างไรก็ดี หากวิกฤตปุ๋ยเคมีขาดแคลนเกิดขึ้นจริง จะสะท้อนความเปราะบางของภาคเกษตรไทยอย่างชัดเจน เนื่องจากที่ผ่านมา การเพิ่มขึ้นของผลผลิตข้าวไทย (Yield) จาก 200 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2503 มาเป็น 300 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2568 พึ่งพาการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นปัจจัยหลัก

แนะเร่งลงทุนระบบชลประทาน-ยกระดับความมั่นคงด้านปุ๋ย

KKP Research ประเมินว่า หากเกิดการขาดแคลนปุ๋ย อาจกระทบต่อการผลิตข้าวในปี (รอบปี 2569/70) ทำให้ผลผลิตข้าวเปลือกไทยลดลงถึง 15% หรือหายไปราว 5 ล้านตันข้าวเปลือก แม้ปริมาณที่เหลือจะเพียงพอต่อการบริโภคในประเทศ แต่จะส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกได้อย่างรุนแรง

นอกจากนี้ หากผลผลิตข้าวไทยลดลง ไทยอาจไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากราคาข้าวโลก ที่อาจปรับตัวสูงขึ้นเหมือนรอบที่แล้ว (เช่น ในกรณีที่ยูเครน ระบุการส่งออกข้าวอีกครั้ง)

ในระยะยาว ข้อมูลชี้ว่า ประสิทธิภาพการผลิตข้าวของไทยยังคงต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับ 6 ประเทศผู้ผลิตข้าวหลักของโลก สอดคล้องกับสถิติของธนาคารโลก และ FAO ที่ระบุว่าไทยมีการใส่ปุ๋ยน้อยกว่าประเทศคู่แข่งถึง 45%

ดังนั้น เสนอแนะว่า ภาครัฐควรใช้โอกาสนี้ในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร โดยเร่งลงทุนขยายพื้นที่ชลประทานให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงด้านอุปทานปุ๋ยเคมี และส่งเสริมความรู้เรื่องรูปแบบการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมกับพืชและบริบทของพื้นที่ เพื่อเป็นเกราะป้องกันให้ภาคการเกษตรและอาหารของไทยสามารถยืนหยัดได้ ท่ามกลางความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์และสภาพอากาศที่ทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต

ที่มา สำนักข่าวอินโฟเควสท์

สัมภาษณ์พิเศษ: การส่งออกข้าวไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวในช่วงครึ่งหลังของปี 2569 หากความตึงเครียดในตะวันออกกลางคลี่คลาย

ประเด็นสำคัญ

- ราคาข้าวขาวหัก 5% ของไทยมีแนวโน้มเคลื่อนไหวในกรอบจำกัด
- ราคาข้าวเวียดนามมีแนวโน้มทรงตัวในระดับสูงจนกว่าจะเข้าสู่ฤดูเก็บเกี่ยวเดือนกรกฎาคม
- ต้นทุนปุ๋ย ค่าขนส่ง และบรรจุภัณฑ์ที่ปรับตัวสูงขึ้น ยังคงเป็นแรงกดดันต่อต้นทุนการส่งออก

การส่งออกข้าวของไทย มีแนวโน้มฟื้นตัวในช่วงครึ่งหลังของปี 2569 หากสถานการณ์ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคตะวันออกกลาง (Middle East) ผ่อนคลายลง ขณะที่ราคาข้าวขาวหัก 5% ของไทยคาดว่าจะ

เคลื่อนไหวในกรอบที่ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากระดับสต็อกภายในประเทศยังอยู่ในเกณฑ์เพียงพอ ซึ่งช่วยจำกัดแรงปรับขึ้นของราคา

นายโมहित อการ์วัล (Mohit Agarwal) หัวหน้าฝ่ายธุรกิจการเกษตรประจำประเทศเวียดนามและประเทศไทยของบริษัท โอลัม อากริ (Olam Agri) ให้สัมภาษณ์กับแพลตส์ (Platts) ในเครือเอสแอนด์พี โกลบอล เอนเนอร์จี้ (S&P Global Energy) ว่า

“ผมประเมินว่าราคาข้าวไทยอาจมีโอกาปรับขึ้นราว 10-15 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน หรืออาจปรับลดลงประมาณ 20 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน แต่ไม่น่าจะเคลื่อนไหวเกินกว่านั้น ผมยังไม่มองว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับ 50 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ณ เวลานี้”

แพลตส์ประเมินราคาข้าวขาว 5% ของไทย ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2569 อยู่ที่ 416 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน FOB เพิ่มขึ้น 24 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันเมื่อเทียบรายเดือน

อการ์วัลระบุเพิ่มเติมว่า ต้นทุนปุ๋ย ค่าระวางเรือ และต้นทุนบรรจุภัณฑ์ที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ผลักดันราคาเสนอส่งออกให้สูงขึ้น โดยประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นประมาณ 4%-5% ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวเดือนมีนาคม-เมษายน แม้ว่ามาตรการอุดหนุนราคาพลังงานของภาครัฐจะช่วยบรรเทาผลกระทบบางส่วน ขณะที่เวียดนามเผชิญแรงกดดันด้านต้นทุนมากกว่า เนื่องจากฤดูเก็บเกี่ยวข้าวฤดูหนาว-ฤดูใบไม้ผลิของประเทศเกิดขึ้นพร้อมกับช่วงที่ราคาปุ๋ยอยู่ในระดับสูง

ข้อมูลจากกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (United States Department of Agriculture: USDA) ระบุว่า การส่งออกข้าวของไทยในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ลดลง 25% เมื่อเทียบกับปีก่อน อย่างไรก็ตาม อการ์วัลมองว่าการลดลงดังกล่าวมีสาเหตุหลักจากการชะลอการนำเข้าของอิรัก ซึ่งเป็นผู้ซื้อข้าวรายใหญ่ที่สุดของไทยในช่วงสามปีที่ผ่านมา รวมถึงการซื้อที่ลดลงจากจีน และสหรัฐอเมริกา

“การลดลงส่วนใหญ่มาจากอิรัก โดยในอดีตอิรักนำเข้าข้าวปีละประมาณ 900,000 ถึง 1 ล้านตัน แต่ความต้องการดังกล่าวยังไม่กลับเข้าสู่ตลาด”

เขากล่าวเพิ่มเติมว่า การชะลอตัวของการส่งออกควรถูกมองว่าเป็น ประเด็นด้านจังหวะเวลา มากกว่าจะเป็นการสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงโครงสร้าง เนื่องจากข้าวไทยยังคงมีจุดยืนที่แตกต่างในตลาดที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพสินค้า

อการ์วัลระบุว่า หากสถานการณ์ในตะวันออกกลางคลี่คลายลง จะช่วยลดต้นทุนค่าระวางเรือและบรรจุภัณฑ์ อีกทั้งยังอาจช่วยกระตุ้นอุปสงค์จากตลาดสำคัญ ส่งผลให้การส่งออกข้าวไทยฟื้นตัวได้ในช่วงปลายปี

“หากสถานการณ์ในตะวันออกกลางดีขึ้น ซึ่งเราทุกคนต่างหวังว่าจะเกิดขึ้นโดยเร็ว สิ่งนี้จะช่วยกระตุ้นการฟื้นตัวของการส่งออกข้าวไทยได้อย่างมีนัยสำคัญ”

ราคาข้าวเวียดนามยังได้รับแรงสนับสนุน

อการ์วัลคาดว่า ราคาข้าวเวียดนามจะยังทรงตัวในระดับสูงจนกว่าผลผลิตข้าวฤดูร้อน-ฤดูใบไม้ร่วงจะออกสู่ตลาดในเดือนกรกฎาคม โดยปัจจัยชี้้นำสำคัญของตลาดจะขึ้นอยู่กับระดับความต้องการนำเข้าจากฟิลิปปินส์ (Philippines)

แพลตส์ประเมินราคาข้าวขาวหัก 5% ของเวียดนาม ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2569 อยู่ที่ 395 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน แบบ FOB เพิ่มขึ้น 25 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันเมื่อเทียบรายเดือน แม้เวียดนามจะมีสต็อกเพียงพอรองรับช่วงรอยต่อด้านอุปทาน แต่การซื้อเพิ่มเติมจากฟิลิปปินส์ยังถือเป็นปัจจัยชี้ขาดต่อทิศทางตลาด

“หากฟิลิปปินส์ยังคงซื้อในระดับราคาปัจจุบัน ตลาดก็มีโอกาสปรับตัวสูงขึ้นต่อ แต่หากความต้องการลดลง ความผันผวนของตลาดก็อาจลดลงอย่างมากเช่นกัน”

อการ์วัลอธิบายว่า ข้อตกลงด้านอุปทานข้าวระหว่างเวียดนามกับฟิลิปปินส์ที่เพิ่งมีการประกาศนั้น เป็นเพียงกรอบความร่วมมือเชิงนโยบายมากกว่าจะเป็นกลไกกำหนดราคาที่ชัดเจน เนื่องจากรายละเอียดเกี่ยวกับผู้นำเข้าและผู้ส่งออกที่เข้าร่วมโครงการยังไม่มีที่ชัดเจน

ฟิลิปปินส์ไม่น่าจะลดการนำเข้าข้าวอย่างมีนัยสำคัญ

แม้ว่ารัฐบาลฟิลิปปินส์จะมีการปรับเปลี่ยนนโยบายและดำเนินมาตรการควบคุมราคาข้าวภายในประเทศหลายครั้ง แต่อการ์วัลเชื่อว่าฟิลิปปินส์ไม่น่าจะลดปริมาณการนำเข้าลงอย่างมีนัยสำคัญ

เวียดนามส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์ประมาณ 1.2 ล้านตันในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน และอการ์วัลคาดว่าปริมาณนำเข้าจะยังคงอยู่ใกล้เคียงระดับที่รัฐบาลฟิลิปปินส์เคยประเมินไว้ที่ 300,000 ตันต่อเดือน หรือคิดเป็นประมาณ 3.6 ล้านตันต่อปี

ข้อมูลจากกรมศุลกากรเวียดนาม (Vietnam Customs) ระบุว่า ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นผู้นำเข้าข้าวเวียดนามรายใหญ่ที่สุดในปี 2569 โดยนำเข้า 1.19 ล้านตันในช่วงสี่เดือนแรกของปี แม้จะลดลง 20% เมื่อเทียบกับปีก่อน

“ตัวเลขที่รัฐบาลเคยประเมินไว้ที่ 300,000 ตันต่อเดือน หรือประมาณ 3.6 ล้านตันต่อปี ยังคงเป็นระดับที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด เราไม่เห็นความเสี่ยงที่ปริมาณนำเข้าจะต่ำกว่านั้น”

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการบางส่วนประเมินว่า หากปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ส่งผลกระทบต่อผลผลิตภายในประเทศอย่างรุนแรง การนำเข้าของฟิลิปปินส์อาจเพิ่มขึ้นสู่ระดับ 5.5-6 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม อการ์วัลระบุว่า ตัวเลขดังกล่าวยังไม่ได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการ

การแข่งขันจากอินเดียกดดันตลาดข้าวไทย

อการ์วัลกล่าวว่า อินเดีย ยังคงใช้กลยุทธ์การแข่งขันด้านราคาอย่างเข้มข้น ซึ่งสร้างแรงกดดันต่อไทย โดยเฉพาะในตลาดข้าวขาวและข้าวหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ไทยยังคงรักษาระดับราคาข้าวที่ใกล้เคียงกับคุณภาพและเอกลักษณ์ของสินค้า เมื่อส่วนต่างราคาข้าวไทยสูงกว่าข้าวอินเดียประมาณ 50 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันหรือมากกว่า ผู้ซื้อบางส่วน โดยเฉพาะในตลาดแอฟริกา ซึ่งมีความอ่อนไหวด้านราคา อาจหันไปเลือกซื้อข้าวจากอินเดียแทน

อย่างไรก็ตาม ไทยยังคงมีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของเมล็ดข้าวและคุณภาพสินค้า

แพลตฟอร์มประเมินราคาข้าวหนึ่งไทย 100% STX ณ วันที่ 14 พฤษภาคม อยู่ที่ 419 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันแบบ FOB ขณะที่ข้าวหนึ่งอินเดีย 5% STX อยู่ที่ 317 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

“อินเดียและไทยอยู่ร่วมกันในตลาดนี้มาเป็นเวลานาน สิ่งที่ไทยนำเสนอมีความโดดเด่นและแตกต่างอย่างชัดเจน”

แอฟริกายังคงเป็นตลาดหลักของโอลัม อากริ

อการ์วัลกล่าวว่า แอฟริกายังคงเป็นตลาดข้าวที่ใหญ่ที่สุดของโอลัม อากริ ซึ่งบริษัทดำเนินธุรกิจจัดจำหน่ายข้าวแบรนด์ต่างๆ ในวงกว้าง และยังให้บริการแก่หลายประเทศผ่านเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ

อย่างไรก็ตาม เขาคาดว่าปริมาณนำเข้าข้าวของภูมิภาคในปี 2569 อาจเติบโตในอัตราที่ชะลอตัว หลังจากหลายประเทศได้เร่งซื้อข้าวในปีก่อนจนมีสต็อกในระดับค่อนข้างสูง

“ในอดีต ธุรกิจของเรามีการกระจุกตัวอยู่ในแอฟริกาอย่างมาก แต่ปัจจุบันเราได้ขยายการดำเนินงานอย่างหลากหลาย ครอบคลุมทั้งเอเชีย ตะวันออกกลาง แอฟริกา ยุโรป และเอเชียเนียบ”

เขากล่าวเพิ่มเติมว่า โอลัม อากริ มีแผนขยายตลาดใหม่อย่างต่อเนื่อง พร้อมมุ่งเน้นด้านความมั่นคงของอุปทาน การรับรองคุณภาพ และการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับลูกค้า

“เราได้เปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงผู้ค้าสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่การเป็นพันธมิตรระยะยาวและผู้จัดหาสินค้าให้แก่ลูกค้าเฉพาะทางที่ให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอุปทานและการรับรองคุณภาพ”

ทั้งนี้ ประเทศไทยถือเป็นแหล่งส่งออกข้าวใหญ่อันดับสองของโอลัม อากริ รองจากอินเดีย และบริษัทเชื่อว่ายังมีโอกาสเติบโตจากประเทศไทยได้อีกมากในช่วงหลายปีข้างหน้า

ที่มา S&P Global Energy

ราคาข้าวโลกมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น หลังตลาดเข้าสู่ภาวะอุปทานขาดดุล

หนังสือพิมพ์เดอะฮินดูบิสซิเนสไลน์ (The Hindu Business Line) รายงานว่า ราคาข้าวในตลาดโลกมีแนวโน้มแข็งแกร่งขึ้นในช่วงหลายไตรมาสข้างหน้า หลังตลาดข้าวโลกกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ภาวะอุปทานขาดดุลเป็นครั้งแรกในรอบกว่าทศวรรษ ท่ามกลางความกังวลเกี่ยวกับความผันผวนด้านสภาพอากาศและความไม่แน่นอนของอุปทานปุ๋ย ซึ่งเชื่อมโยงกับความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกา และอิหร่าน ที่ยังคงดำเนินอยู่ในปัจจุบัน

BMI ซึ่งเป็นหน่วยงานวิจัยภายใต้ฟิตช์ โซลูชันส์ (Fitch Solutions) ระบุว่า ราคาข้าวมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตลอดปี 2026 โดยคาดว่าราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าข้าวสาร CBOT เดือนที่สอง (CBOT second-month rice futures) จะเคลื่อนไหวเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 11.7–12.5 ดอลลาร์สหรัฐต่อหนึ่งร้อยปอนด์ (cwt: 45.36 กิโลกรัม) โดยได้รับแรงหนุนจากความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสภาพอากาศและต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มสูงขึ้น

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) คาดการณ์ว่าการผลิตข้าวโลกในปีการตลาด 2026/27 (Marketing Year 2026/27) จะลดลง 5 ล้านตัน เหลือ 537.8 ล้านตัน โดยประเทศที่คาดว่าจะมีผลผลิตลดลงมากที่สุด ได้แก่ อินเดีย เมียนมา และสหรัฐอเมริกา

ในขณะเดียวกัน การบริโภคข้าวทั่วโลกคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 3.8 ล้านตัน สู่ระดับ 541.4 ล้านตัน โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักจากอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคเอเชียใต้ และแอฟริกาตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา

ด้านปริมาณสต็อกข้าวโลก คาดว่าจะลดลง 3.6 ล้านตัน เหลือ 192.7 ล้านตัน โดยการลดลงมากที่สุดจะเกิดขึ้นในอินเดีย กัมพูชา อินโดนีเซีย และสหรัฐอเมริกา ขณะที่จีนมีแนวโน้มเพิ่มปริมาณสต็อกข้าวสู่ระดับ 108 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 56% ของปริมาณสต็อกข้าวโลกทั้งหมด

ระบบสารสนเทศตลาดสินค้าเกษตรขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Agricultural Market Information System: AMIS) ระบุว่า ราคาข้าวในตลาดโลกยังคงเคลื่อนไหวในกรอบค่อนข้างทรงตัวในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากอุปสงค์การซื้อที่ชะลอตัว รวมถึงปัญหาความตึงเครียดด้านการขนส่ง

รายงานระบุว่า ราคาส่งออกข้าวของอินเดียยังคงขบเซาเป็นส่วนใหญ่จากอุปสงค์ที่อ่อนแอ ขณะที่ไทย = และเวียดนาม กลับเผชิญแรงหนุนด้านราคาอย่างชัดเจน โดยราคาข้าวไทยปรับเพิ่มขึ้นประมาณ 20 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ระหว่างวันที่ 6–13 พฤษภาคม ส่วนราคาข้าวเวียดนามเพิ่มขึ้นราว 60 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายนที่ผ่านมา

BMI ระบุเพิ่มเติมว่า ราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าข้าวปรับตัวสูงขึ้นในช่วงต้นปี 2026 โดยเพิ่มจากระดับ 10.7 ดอลลาร์สหรัฐต่อ cwt ในเดือนมกราคม เป็น 11.4 ดอลลาร์สหรัฐต่อ cwt ในเดือนมีนาคม ก่อนจะอ่อนตัวลงชั่วคราวในเดือนเมษายน จากการคาดการณ์ว่าปริมาณสต็อกโลกยังอยู่ในระดับเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ราคากลับมาฟื้นตัวอีกครั้งในเดือนพฤษภาคม โดยแตะระดับ 12.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อ cwt เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม

นอกจากนี้ AMIS ยังรายงานไว้ว่า อิรักได้ระงับการนำเข้าข้าวจากไทยเป็นการชั่วคราว เนื่องจากการขนส่งผ่านช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ประสบปัญหาความไม่ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การส่งออกข้าวของไทยอาจกลับมาฟื้นตัวได้ในช่วงครึ่งหลังของปี 2026 หากสถานการณ์ความตึงเครียดในภูมิภาคเอเชียตะวันตกคลี่คลายลง

BMI ยังประเมินว่า แนวโน้มผลผลิตในหลายประเทศผู้ผลิตข้าวสำคัญยังคงเปราะบาง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ไทย เวียดนาม ปากีสถาน และบราซิล อย่างไรก็ตาม หน่วยงานยังคงมีมุมมองเชิงบวกอย่างระมัดระวังต่อผลผลิตข้าวนานาชาติในอินเดีย เวียดนาม และไทย เนื่องจากสภาพอากาศระยะสั้นยังคงมีเสถียรภาพ และอุปทานป้อนยังอยู่ในระดับเพียงพอ

รายงานยังระบุเพิ่มเติมว่า ปริมาณสต็อกข้าวจำนวนมากของอินเดียจะช่วยรองรับผลกระทบหากผลผลิตลดลง ขณะที่มาตรการสนับสนุนจากรัฐเพื่อชดเชยต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มขึ้น ก็คาดว่าจะช่วยรักษาระดับผลผลิตทางการเกษตรได้เช่นกัน

แม้ว่าตลาดยังคงจับตาความเสี่ยงจากปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) แต่ BMI ระบุว่า แบบจำลองคาดการณ์ในปัจจุบันยังบ่งชี้ว่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวจะอยู่ในระดับอ่อนจนถึงเดือนสิงหาคม 2026 อย่างไรก็ตาม หากเอลนีโญทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงปลายปี ก็อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวนานาชาติของอินเดียและไทย รวมถึงผลผลิตหลักในบังกลาเทศ และอินโดนีเซีย ซึ่งมีความเสี่ยงต่อความเสียหายจากสภาพอากาศ

ถึงแม้แนวโน้มตลาดจะอยู่ในทิศทางเชิงบวกต่อราคา แต่ BMI คาดว่า ราคาข้าวโลกจะยังไม่ปรับขึ้นสู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์เช่นในช่วงหลายปีก่อน เนื่องจากตลาดยังมีปริมาณสต็อกคงเหลือสะสมจากฤดูกาล 2025/26 อยู่ในระดับสูงเพียงพอที่จะช่วยรองรับอุปสงค์ในระยะสั้นได้

ที่มา *Oryza.com*

ความกังวลเอลนีโญกระตุ้นหลายประเทศในเอเชียเร่งกักตุนข้าวล่วงหน้า

ความกังวลต่อความเป็นไปได้ของการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) กำลังผลักดันให้ประเทศผู้นำเข้าข้าวในภูมิภาคเอเชีย เร่งจัดหาปริมาณสำรองข้าวล่วงหน้า ส่งผลให้ตลาดเริ่มวิตกต่อภาวะอุปทานโลกที่อาจตึงตัวมากขึ้น รวมถึงความเสี่ยงด้านราคาที่จะปรับตัวสูงขึ้นในช่วงปลายปีนี้

รายงานจาก เดอะ เนชัน ไทยแลนด์ (The Nation Thailand) ระบุว่า ผู้ซื้อในหลายประเทศกำลังเร่งนำเข้าข้าว ท่ามกลางความกังวลว่าสภาพอากาศแห้งแล้งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตของประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญ เช่น ประเทศไทย และเวียดนาม

หน่วยงานอุตุนิยมวิทยาของประเทศไทยประเมินว่า มีความเป็นไปได้ร้อยละ 61 ที่ภาวะเอลนีโญจะก่อตัวขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม และอาจยืดเยื้อไปจนถึงสิ้นปี 2026

ภาวะฝนตกต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและอุณหภูมิที่สูงขึ้น มีแนวโน้มจะทำให้ปริมาณน้ำสำหรับภาคเกษตรลดลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวในประเทศ ขณะที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรของไทย (Office of Agricultural

Economics) คาดการณ์ว่า ผลผลิตข้าวเปลือกในฤดูกาลเพาะปลูกปี 2025/26 จะอยู่ที่ประมาณ 35.44 ล้านตัน ลดลงเล็กน้อยจากฤดูกาลก่อนหน้า เนื่องจากความเสี่ยงจากสภาพอากาศแห้งแล้ง

รายงานยังระบุว่า ประเทศผู้นำเข้ารายสำคัญ ได้แก่ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ กำลังเพิ่มการจัดซื้อข้าว เพื่อเสริมสร้างสต็อกด้านความมั่นคงทางอาหาร ก่อนที่ความผันผวนด้านอุปทานจากสภาพอากาศจะเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ แรงซื้อเชิงป้องกันดังกล่าวได้เริ่มส่งผลกระทบต่อทิศทางราคาแล้ว โดยราคาส่งออกข้าวอ้างอิงของไทยและเวียดนามมีรายงานว่าปรับตัวสูงขึ้นเหนือระดับ 400 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

นอกจากนี้ รายงานยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของอินเดีย ในฐานะผู้เล่นหลักของตลาดข้าวโลก โดยปัจจุบันอินเดียยังคงมีปริมาณสต็อกข้าวในระดับสูง ซึ่งช่วยพยุงเสถียรภาพด้านอุปทานของตลาดโลกในระยะนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้ค้าข้าวยังคงติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เนื่องจากหากปรากฏการณ์เอลนีโญส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวของอินเดีย รัฐบาลนิวเดลี (New Delhi) อาจกลับมาใช้นโยบายจำกัดการส่งออกอีกครั้ง เพื่อปกป้องความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศ ซึ่งจะยิ่งส่งผลให้ความต้องการข้าวส่งออกจากประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

XX

เวียดนาม

สัปดาห์ที่ผ่านมา ข้าวขาว 5% เสนอขายที่ระดับ 395-400 ดอลลาร์ต่อตัน ทรงตัวจากสัปดาห์ก่อน ขณะที่ผู้ค้ารายหนึ่งในนครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh City) กล่าวว่า อุปทานภายในประเทศเริ่มตึงตัวมากขึ้น แต่ผู้ส่งออกกังวลต่อมาตรการกำหนดเพดานราคาข้าวนำเข้าของฟิลิปปินส์ ซึ่งยังคงเป็นผู้นำเข้าข้าวรายสำคัญที่สุดของเวียดนาม และทุกมาตรการที่ฟิลิปปินส์ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อตลาด

ในตลาดระหว่างประเทศ ข้าวเวียดนามยังคงรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันไว้ได้ด้วยคุณภาพที่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มข้าวหอม ข้อมูลจากสมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) รายงานว่า ราคาข้าวหอมพันธุ์ DT8 ชนิด 5% ราคาอยู่ระหว่าง 510-520 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ขณะที่ข้าวหอม Jasmine ราคายังคงทรงตัวอยู่ที่ 493-517 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ขึ้นอยู่กับตลาดเฉพาะกลุ่ม

ที่น่าสังเกตคือ ตลาดกำลังจับตาต่อข้อตกลงที่เสนอเกี่ยวกับการจัดหาข้าวประมาณ 1.5 ล้านตันระหว่างเวียดนามและฟิลิปปินส์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนตลาดในระยะกลาง อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์เชื่อว่าการรักษาระดับราคาเป้าหมายตามที่คาดไว้จะเผชิญกับความท้าทายหลายประการเนื่องจากแรงกดดันด้านการแข่งขันจากประเทศผู้ส่งออกข้าวอื่นๆ ในภูมิภาค

โดยรวมแล้ว ตลาดข้าวในระยะสั้นอาจยังคงได้รับการสนับสนุนจากอุปทานที่ค่อยๆ ลดลง อย่างไรก็ตาม การทะลุแนวต้านของราคาจะขึ้นอยู่กับพัฒนาการที่แท้จริงจากคำสั่งซื้อส่งออกใหม่ๆ และความเร็วในการเบิกจ่ายเงินจัดซื้อโดยบริษัทการค้าขนาดใหญ่เป็นอย่างมาก

สมาคมอาหารเวียดนาม (the Vietnam Food Association; VFA) รายงานว่า เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2569 ราคาส่งออกข้าวของเวียดนามปรับตัวแตกต่างกันในแต่ละชนิด โดยราคาข้าวหอม (Vietnamese fragrant rice) พันธุ์ DT8 ชนิด 5% อ่อนตัวลงเล็กน้อยอยู่ที่ระดับ 505-520 เหรียญสหรัฐต่อตัน ขณะที่ข้าวหอม Jasmine ขยับขึ้นเล็กน้อยอยู่ที่ระดับ 524-528 เหรียญสหรัฐต่อตัน ส่วนข้าวขาว 5% (5% broken rice) ราคาขยับขึ้นมาอยู่

ที่ระดับ 409-413 เหยี่ยงสหรัฐต่อตัน และข้าวหัก 100% (100% broken rice) ราคาอยู่ที่ระดับ 331-335 เหยี่ยงสหรัฐต่อตัน

สมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) รายงานว่า ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1-11 พฤษภาคม 2569 มีเรือจำนวน 25 ลำ จะเข้าเทียบท่าที่นครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh port) และเมืองมายเถย (Mỹ Tho) เพื่อรอขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือ จำนวนรวมประมาณ 168,650 ตัน ทั้งนี้ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม ถึง 9 พฤษภาคม 2569 มีการขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือจำนวนรวม 539,550 ตัน โดยมีปลายทางไปยังประเทศในแถบแอฟริกาจำนวน 164,000 ตัน ประเทศเกาหลีใต้ 26,000 ตัน ประเทศมาเลเซีย 4,000 ตัน และประเทศฟิลิปปินส์ 345,550 ตัน

สำนักข่าวเวียดนามเน็ต โกลบอล (Vietnamnet Global) รายงานว่า ข้าวจำนวนประมาณ 70,000 ตัน ได้รับตรารับรอง “ข้าวเวียดนามสีเขียวคาร์บอนต่ำ” (Low-emission Green Vietnamese Rice) แล้วในปัจจุบัน หลังจากบริษัททงอัน (Trung An Company) ส่งออกข้าวล็อตแรกมากกว่า 400 ตัน ไปยังประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือน มิถุนายน 2025

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการที่จัดขึ้น ณ เมืองเกิ่นเทอ (Can Tho City) เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2569 เพื่อทบทวนผลการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานของโครงการปลูกข้าวคาร์บอนต่ำบนพื้นที่ 1 ล้านเฮกตาร์ นาย เล แถ่ง ตุง (Le Thanh Tung) รองประธานและเลขาธิการสมาคมอุตสาหกรรมข้าวเวียดนาม (Vietnam Rice Industry Association) เปิดเผยว่า ข้าวที่ได้รับการรับรองดังกล่าวไม่เพียงส่งออกไปยังญี่ปุ่นเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าสู่ตลาดในยุโรป และโอเชียเนีย (Oceania) ได้อีกด้วย

นายตุงกล่าวว่า ปัจจุบันกระบวนการประเมินและการรับรองยังจำกัดเฉพาะสมาชิกของสมาคม อุตสาหกรรมข้าวเวียดนาม อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสามารถยื่นสมัครเข้าร่วมสมาคม และเข้าสู่กระบวนการประเมินเพื่อขอการรับรองได้ในภายหลัง

เขายังแสดงความหวังว่า โครงการดังกล่าวจะขยายตัวไปยังสหกรณ์ต่างๆ มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการผลักดันโครงการปลูกข้าวคุณภาพสูงและคาร์บอนต่ำบนพื้นที่ 1 ล้านเฮกตาร์ในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง (Mekong Delta)

นางเหงียน ถิ ชาง (Nguyen Thi Giang) รองผู้อำนวยการสำนักงานเกษตรและสิ่งแวดล้อมเมืองเกิ่นเทอ (Can Tho Department of Agriculture and Environment) กล่าวว่า ปัจจุบันเมืองเกิ่นเทอกำลังดำเนินโครงการดังกล่าวในพื้นที่ 64 ตำบลและเขตการปกครอง ครอบคลุมพื้นที่รวม 170,877 เฮกตาร์ โดยมีสหกรณ์และกลุ่มสหกรณ์เข้าร่วมจำนวน 171 แห่ง

เธอกว่าเพิ่มเติมว่า โครงการนำร่องได้แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ สะท้อนว่าทิศทางการผลิตข้าวคุณภาพสูงและคาร์บอนต่ำมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและให้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามคำกล่าวของนางชาง การที่ข้าวคาร์บอนต่ำจะสามารถเข้าสู่ตลาดพรีเมียม เพิ่มมูลค่าเพิ่ม และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศได้นั้น จำเป็นต้องไม่เพียงผลิตอย่างยั่งยืนเท่านั้น แต่ยังสามารถตรวจสอบและยืนยันกระบวนการผลิตสีเขียวได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น การประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการเพาะปลูก การพัฒนาระบบข้อมูลดิจิทัลด้านการผลิต รวมถึงการจัดทำระบบรับรอง “ข้าวเวียดนามสีเขียวคาร์บอนต่ำ” จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับอุตสาหกรรมข้าวของเวียดนามในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

กัมพูชา

สำนักข่าวแพลตส์ (Platts) ซึ่งเป็นหน่วยงานในเครือของ เอสแอนด์พี โกลบอล เอนเนอร์จี้ (S&P Global Energy) ได้รายงานการให้สัมภาษณ์ของออกญา เลย์ ชุน ฮัวร์ (Oknha Lay Chhun Hour) ประธานสหพันธ์ข้าว กัมพูชา (Cambodia Rice Federation) ว่า กัมพูชาคาดการณ์ว่าปริมาณการส่งออกข้าวในปี 2569 จะทะลุระดับ 1 ล้านตัน โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการกระจายตลาดส่งออก การสนับสนุนด้านการเงินจากภาครัฐ ตลอดจนความต้องการซื้อที่เพิ่มขึ้นจากจีน ยุโรป และฟิลิปปินส์

นายชุน ฮัวร์ กล่าวว่า ในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน 2569 กัมพูชาส่งออกข้าวเกือบ 470,000 ตัน และยังคงอยู่ในเส้นทางที่จะบรรลุเป้าหมายการส่งออก 1 ล้านตันที่ประเทศกำหนดไว้มาอย่างยาวนาน โดยกัมพูชาเกือบจะบรรลุเป้าหมายการส่งออกข้าว 1 ล้านตันของรัฐบาลที่กำหนดไว้เมื่อหลายปีก่อน และในปีนี้อาจคาดว่าปริมาณส่งออกจะสูงกว่าระดับดังกล่าว

เป้าหมายการส่งออกข้าว 1 ล้านตันดังกล่าว ได้รับการกำหนดอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนสิงหาคม 2553 ภายใต้การนำของ สมเด็จจ้อกรมหาเสนาบดีเตโช ฮุน เซน (Samdech Techo Hun Sen) อดีตนายกรัฐมนตรีกัมพูชา

นายชุน ฮัวร์ กล่าวว่า การส่งออกข้าวของกัมพูชาในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2569 เพิ่มขึ้น 66% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยได้รับแรงหนุนจากการส่งออกที่แข็งแกร่งไปยังยุโรป จีน และตลาดในภูมิภาคเอเชีย เขาระบุว่า ยุทธศาสตร์หลักของสหพันธ์ข้าวกัมพูชามุ่งเน้น 3 เสาหลัก ได้แก่ การกระจายตลาด การอำนวยความสะดวกด้านการเงิน และการพัฒนาแบรนด์สินค้า

จีนยังคงเป็นคู่ค้าสำคัญที่สุดด้านการค้าข้าวของกัมพูชา ขณะเดียวกัน สหพันธ์ฯ กำลังเดินหน้าขยายตลาดส่งออกไปยังภูมิภาคใหม่ๆ อาทิ ตะวันออกกลาง ตลาดเอเชียอื่นๆ แอฟริกาตะวันตก โอเชียเนีย และสหรัฐอเมริกา โดยให้ความสำคัญกับตลาดระดับกลางถึงระดับพรีเมียม และใช้ประโยชน์จากจุดแข็งตามธรรมชาติของกัมพูชาในการผลิตข้าวคุณภาพสูง

นายชุน ฮัวร์ ยังกล่าวถึงความต้องการที่แข็งแกร่งของข้าวหอมคุณภาพพรีเมียมจากกัมพูชา เช่น ข้าวสายพันธุ์เอสเคโอ (SKO) ข้าวเอสอาร์โอ (SRO) และข้าวหอมมะลิ (Jasmine Rice) ในตลาดยุโรป ขณะที่ความต้องการข้าวสายพันธุ์โอเอ็ม 5451 (OM 5451) จากจีนและฟิลิปปินส์ก็เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน โดยราคาข้าวพันธุ์โอเอ็ม 5451 อยู่ที่ประมาณ 450 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันเมื่อไม่กี่สัปดาห์ก่อน และขณะนี้ปรับเพิ่มขึ้นมาเกิน 500 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันแล้ว

นายชุน ฮัวร์ เปิดเผยว่า รัฐบาลกัมพูชาได้ออกมาตรการเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือโรงสีข้าวและรักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว โดยโครงการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งดำเนินการผ่านกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง (Ministry of Economy and Finance) ช่วยให้โรงสีสามารถรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรโดยตรงและเพิ่มปริมาณสต็อกในคลังสินค้าได้ โดยในปี นี้ รัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนทั้งเกษตรกรและโรงสีหลังจากราคาข้าวเปลือกปรับลดลงอย่างมากในช่วงต้นปี

นอกจากนี้ สหพันธ์ฯ ยังทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะค่าไฟฟ้าและต้นทุนด้านโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญ เช่น ไทย เวียดนาม และอินเดีย

รัฐบาลยังได้จัดสรรเงินทุนผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและพัฒนาชนบท (Agriculture and Rural Development Bank) รวมถึงโครงการค้ำประกันสินเชื่อ เพื่อสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนของโรงสีข้าว

แพลตฟอร์มประเมินราคาข้าวหอมมะลิไทย 100% ชั้น B (Thai Hom Mali 100% Grade B) ที่ระดับ 1,210 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน แบบ FOB FCL ณ วันที่ 8 พฤษภาคม 2569 เพิ่มขึ้น 100 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันจากเดือนก่อนหน้า ขณะที่ราคาข้าวหอมเวียดนาม 5% (Vietnamese Fragrant 5% Rice) อยู่ที่ 500 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน FOB เพิ่มขึ้น 49 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันเมื่อเทียบรายเดือน

นายชุน ฮั้ว ระบุว่า แม้ราคาข้าวหอมมะลิจะอยู่ในระดับสูงกว่าประเทศผู้ส่งออกคู่แข่งในเอเชีย แต่กัมพูชา กำลังมุ่งดำเนินยุทธศาสตร์การส่งออกที่ขับเคลื่อนด้วยมูลค่า มากกว่าการแข่งขันด้านปริมาณ โดยกัมพูชา กำลังเปลี่ยนผ่านจากแนวทางเน้นปริมาณทุกวิถีทาง ไปสู่ยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มมากขึ้น

ตามการประเมินของนายชุน ฮั้ว ราคาส่งออกข้าวของกัมพูชามีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นอีก 5%-10% ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า จากต้นทุนค่าขนส่ง ค่าประกันภัย และปุ๋ยที่เพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลจากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ในตะวันออกกลาง ขณะที่ตลาดภายในประเทศจะยังคงทรงตัวถึงปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ราคาส่งออกแบบ FOB มีแนวโน้มสูงขึ้นจากต้นทุนโลจิสติกส์และค่าระวางขนส่งที่เพิ่มขึ้น

เขาคาดว่าราคาข้าวหอมพกามาลิส (Phka Malis) อาจปรับขึ้นสูงถึง 870 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันตั้งแต่เดือนกรกฎาคมเป็นต้นไป ขณะที่ผู้ซื้อจากยุโรปยังคงเร่งทำสัญญาซื้อข้าวสายพันธุ์เอสเคโอ (SKO) และพกามาลิส (Phka Malis) อย่างต่อเนื่อง ขณะที่จีนและฟิลิปปินส์เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของอุปสงค์ข้าวโอเอ็ม 5451

แม้กัมพูชายังไม่ได้เผชิญผลกระทบจากสภาพอากาศรุนแรงโดยตรง แต่นายชุน ฮั้ว ระบุว่า ความกังวลเกี่ยวกับปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino) และการคาดการณ์ปริมาณฝนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในหลายพื้นที่ของเอเชีย ได้สร้างความไม่แน่นอนให้แก่เกษตรกรและผู้กำหนดนโยบาย

เกษตรกรจำนวนมากกำลังลดพื้นที่เช่าทำการเกษตรในปีนี้ เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น และความไม่แน่นอนเกี่ยวกับทิศทางราคาข้าวในอนาคต เขาระบุว่าไม่สามารถรับประกันได้ว่าราคาข้าวจะปรับเพิ่มขึ้นมากพอที่จะชดเชยต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นทั้งหมด

ทั้งนี้ หากปรากฏการณ์เอลนีโญส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ เช่น ฟิลิปปินส์ ก็อาจทำให้อุปสงค์ข้าวในตลาดโลกแข็งแกร่งขึ้น และสนับสนุนให้ราคาข้าวในภูมิภาคปรับตัวสูงขึ้นเพิ่มเติม

เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา กัมพูชาได้ต่ออายุบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) กับจีน ระยะเวลา 18 เดือน สำหรับการส่งออกข้าวปริมาณ 400,000 ตัน แม้ในอดีตกัมพูชาจะไม่สามารถใช้โควตาดังกล่าวได้เต็มจำนวนจากข้อจำกัดด้านอุปทาน แต่นายชุน ฮั้ว ระบุว่า การขยายกำลังการผลิต การอบแห้ง และการจัดเก็บในคลังสินค้า จะช่วยให้กัมพูชาสามารถส่งออกข้าวไปยังจีนได้มากขึ้นในปี 2569

นอกจากนี้ กัมพูชายังเพิ่มการส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์ผ่านการค้าระหว่างภาคเอกชน โดยในไตรมาสแรกของปี 2569 ปริมาณส่งออกไปยังฟิลิปปินส์อยู่ที่ประมาณ 40,000-50,000 เมตริกตัน

กัมพูชายังได้ลงนามบันทึกความเข้าใจกับสำนักงานอาหารสิงคโปร์ (Singapore Food Agency) และหอการค้ากัมพูชาในนิวซีแลนด์ (Cambodia Chamber of Commerce in New Zealand) เพื่อขยายส่วนแบ่งตลาดในภูมิภาคเพิ่มเติมอีกด้วย

ที่มา *Oryza.com*

ฟิลิปปินส์

สำนักข่าวพลatts (Platts) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ เอสแอนด์พี โกลบอล เอนเนอร์จี้ (S&P Global Energy) รายงานว่า ข้อตกลงการค้าข้าวระหว่างฟิลิปปินส์และเวียดนาม กำลังเจรจาต่อรองกันอย่างคึกคัก

ผู้มีส่วนร่วมในตลาดข้าวของฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ต่างแสดงความกังวลเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2569 ต่อรายงานเกี่ยวกับข้อตกลงการค้าข้าวระหว่างสองประเทศ โดยระบุว่ารายละเอียดของข้อตกลงยังไม่มีที่แน่ชัด เจน อีกทั้งรัฐบาลฟิลิปปินส์อาจมีข้อจำกัดในการจัดซื้อข้าวหอมเวียดนามชนิด 5% ในราคาตามเป้าหมายที่ 450 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ซึ่งถือว่าต่ำกว่าระดับราคาตลาดปัจจุบันอย่างมาก

ความไม่แน่นอนดังกล่าวส่งผลให้เกิดข้อสงสัยว่า ข้อตกลงที่กำลังมีการเสนอจะสามารถสร้างแรงกดดันเชิงลบต่อราคาส่งออกข้าวเวียดนามได้อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยผู้ค้าหลายรายมองว่า การเจรจาทางการค้าระหว่างภาคเอกชนยังคงเป็นกลไกหลักในการกำหนดราคาซื้อขายในตลาด

พลatts (Platts) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ เอสแอนด์พี โกลบอล เอนเนอร์จี้ (S&P Global Energy) ประเมินราคาข้าวหอมเวียดนามชนิดปลายหัก 5% แบบเอฟโอบี (FOB: Free on Board) ณ วันที่ 11 พฤษภาคม ไร่ที่ 504 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้น 4 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันจากวันก่อนหน้า และเพิ่มขึ้น 49 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันเมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า

นายฟรานซิสโก ทิว ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ (Philippine Agriculture Secretary) เปิดเผยเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคมว่า ฟิลิปปินส์และเวียดนามได้บรรลุข้อตกลงระยะเวลา 1 ปี สำหรับการจัดหาข้าวจำนวน 1.5 ล้านตัน จนถึงเดือนเมษายน ปี 2027 โดยกำหนดราคาข้าวสายพันธุ์ดีที8 (DT8) ไร่ที่ 450 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน การประกาศดังกล่าวมีขึ้นระหว่างการหารือทวิภาคีระดับสูงนอกรอบการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ที่เมืองเซบู (Cebu)

อย่างไรก็ตาม ผู้นำและผู้ส่งออกหลายรายระบุว่า ตลาดยังไม่ได้รับแนวทางอย่างเป็นทางการจากรัฐ และยังมีประเด็นอีกหลายด้านของข้อตกลงที่ยังคงไม่มีที่แน่ชัด

ผู้นำเข้ารายหนึ่งในฟิลิปปินส์กล่าวว่า แท้จริงแล้ว ผมยังไม่มั่นใจเกี่ยวกับข้อตกลงนี้ รัฐบาลของเรายังไม่ให้คำสั่งหรือแนวทางที่เฉพาะเจาะจง สิ่งเดียวที่ผมทราบคือ รัฐบาลต้องการรักษาเสถียรภาพราคาข้าวภายในประเทศ และต้องการให้ราคาข้าวดีที8 (DT8) อยู่ที่ระดับ 450 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันในช่วงเวลานี้

ผู้นำเข้ารายดังกล่าวยังกล่าวเพิ่มเติมว่า ข้อตกลงนี้อาจประสบความสำเร็จในการบังคับใช้เชิงพาณิชย์ โดยระบุว่า ทำดีที่สุดแล้ว นี่คือการดีแล้ว รัฐบาลจะสามารถกดดันให้ผู้ส่งออกลดราคาลงได้อย่างไร ขณะที่ผู้ซื้ออีกรายในฟิลิปปินส์เปิดเผยว่า ข้อตกลงการค้าดังกล่าวยังไม่ได้รับการสรุปอย่างสมบูรณ์ โดยการหารือเกี่ยวกับรายละเอียดและขั้นตอนทางการยังคงดำเนินต่อไป

ในด้านอุปทาน ผู้ส่งออกเวียดนามหลายรายก็แสดงข้อสงสัยต่อประกาศดังกล่าวเช่นกัน โดยผู้ค้าชาวเวียดนามรายหนึ่งกล่าวว่า ข้าวทั้งหมดมาจากฝั่งฟิลิปปินส์ และไม่มีใครในเวียดนามเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้อง โดยปกติแล้ว รัฐบาลทั้งสองประเทศจะไม่ตกลงเรื่องราคาแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล (Government-to-Government Pricing) ภายในการประชุมเพียงครั้งเดียว ลักษณะดังกล่าวอาจเป็นเพียงกรอบความร่วมมือหรือบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) เกี่ยวกับข้าวเท่านั้น

ด้านผู้ส่งออกรายหนึ่งในนครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh City) ระบุว่า ยังมีรายละเอียดสำคัญอีกหลาย ประการที่ขาดความชัดเจน โดยเฉพาะข้อกำหนดเกี่ยวกับข้าวสายพันธุ์ดีที8 (DT8) โดยผู้ส่งออกดังกล่าวกล่าวว่า ไม่มีการระบุอย่างชัดเจนว่า ข้าวดีที8 (DT8) ที่กล่าวถึงนั้น หมายถึงข้าวปลายหัก 5%, 15% หรือ 25%

ผู้มีส่วนร่วมในตลาดระบุว่า ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับข้อตกลงดังกล่าว ทำให้มีโอกาสค่อนข้างต่ำที่ราคา ส่งออกข้าวหอมเวียดนามชนิดปลายหัก 5% จะปรับตัวลงมาอยู่ที่ระดับ 450 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันในระยะเวลาอัน ใกล้

ทั้งนี้ แม้ว่ากรอบความร่วมมือระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล (Government-to-Government Framework) อาจช่วยสนับสนุนความสัมพันธ์ด้านอุปทานในระยะยาว แต่ราคาซื้อขายจริงในตลาดมักถูกกำหนดโดยปัจจัยพื้นฐาน ของตลาดในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นปริมาณอุปทานที่มีอยู่ ต้นทุนค่าระวางขนส่ง และอุปสงค์แข่งขันจากประเทศ ปลายทางอื่นๆ

ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นผู้นำเข้าข้าวเวียดนามรายใหญ่ที่สุดในปี 2026 โดยในช่วง 4 เดือนแรกของปี มีการ นำเข้าข้าวจากเวียดนามจำนวน 1.19 ล้านตัน ลดลง 20% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ในขณะเดียวกัน ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นประเทศผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก และหากมีข้อตกลงที่ ชัดเจนเกี่ยวกับราคาและปริมาณซื้อขาย ย่อมมีศักยภาพที่จะส่งผลกระทบต่อมุมมองและบรรยากาศการซื้อขายในตลาดข้าว เอเชีย โดยเฉพาะในกลุ่มข้าวหอมและข้าวขาวของเวียดนาม

อย่างไรก็ตาม จนกว่าจะมีการเปิดเผยรายละเอียดเพิ่มเติม ผู้มีส่วนร่วมในตลาดยังคงคาดการณ์ว่า การ เจริญทางการค้าระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายภาคเอกชนจะยังคงเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดราคาอ้างอิงสำหรับธุรกรรม การค้าข้าวต่อไป

สำนักข่าวฟิลิปปินส์นิวส์เอเจนซี (Philippine News Agency: PNA) รายงานว่า กระทรวงเกษตร ฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture: DA) เผยเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2569 ว่า กำลังเตรียมดำเนิน มาตรการกำหนดราคาแนะนำขายปลีก (Suggested Retail Price: SRP) สำหรับข้าวในประเทศที่ระดับ 53 เปโซ ฟิลิปปินส์ต่อกิโลกรัม เพื่อส่งเสริมให้ราคาข้าวในตลาดอยู่ในระดับที่เป็นธรรม

ความเคลื่อนไหวดังกล่าวมีขึ้นภายหลังประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ อาร์. มาร์กอส จูเนียร์ (President Ferdinand R. Marcos Jr.) อนุมัติมาตรการกำหนดเพดานราคาข้าวนำเข้าชนิดข้าวขาว 5% ที่ระดับ 50 เปโซต่อ กิโลกรัม เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2569 โดยมาตรการดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นระยะเวลา 30 วัน

นายฟรานซิสโก ตีอู ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ กล่าวไว้ว่า คำสั่งเกี่ยวกับราคาแนะนำขายปลีกสำหรับข้าวในประเทศจะประกาศอย่างเป็นทางการในเร็วๆ นี้ หลังเสร็จ สิ้นกระบวนการหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม

นายลอเรลกล่าวว่า ได้หารือร่วมกับผู้ประกอบการโรงสีข้าวและกลุ่มอุตสาหกรรมแล้ว และทุกฝ่ายเห็นว่า ราคา 53 เปโซต่อกิโลกรัมอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เขาระบุเพิ่มเติมว่า มาตรการราคาแนะนำดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อ ค้ำครองผู้บริโภค ขณะเดียวกันก็รักษาสมดุลระหว่างรายได้ของเกษตรกรกับภาระค่าครองชีพของประชาชน ซึ่งไม่ใช่ มาตรการกำหนดเพดานราคา แต่เป็นเพียงแนวทางอ้างอิงสำหรับผู้บริโภคเกี่ยวกับระดับราคาข้าวในประเทศที่ เหมาะสมและเป็นธรรม

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการในตลาดยังสามารถจำหน่ายข้าวในราคาต่ำกว่าราคาแนะนำได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานสามารถรักษาระดับผลตอบแทนที่เหมาะสมได้เช่นกัน

สำหรับมาตรการควบคุมราคาข้าวนำเข้า นายลอเรลเปิดเผยว่า รัฐบาลจะเริ่มบังคับใช้อย่างเต็มรูปแบบในสัปดาห์หน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ทั้งผู้ค้าปลีกและผู้บริโภคมีเวลาปรับตัว

ข้อมูลจากระบบติดตามราคาสินค้าบันตาย เปรโซ (Bantay Presyo: Price Watch) ของกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ ณ วันจันทร์ที่ผ่านมา ระบุว่า ราคาข้าวนำเข้าคุณภาพพรีเมียมในเขตเมโทรมะนิลา (Metro Manila) อยู่ที่ 48–65 เปโซต่อกิโลกรัม ขณะที่ข้าวนำเข้าขั้วสุคุณภาพดีอยู่ที่ 48–52 เปโซต่อกิโลกรัม และข้าวนำเข้าขั้วสุทั่วไปอยู่ที่ 42–43 เปโซต่อกิโลกรัม

ส่วนราคาข้าวภายในประเทศประเภทพรีเมียมอยู่ที่ 50–60 เปโซต่อกิโลกรัม ขณะที่ข้าวขั้วสุคุณภาพดีและข้าวขั้วสุทั่วไปภายในประเทศมีราคาจำหน่ายเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 50 เปโซต่อกิโลกรัม

ก่อนหน้านี้ สำนักข่าวฟิลิปปินส์ (PNA) รายงานว่า ประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ อาร์. มาร์กอส จูเนียร์ (Ferdinand R. Marcos Jr.) มีคำสั่งให้กำหนดเพดานราคาจำหน่ายข้าวนำเข้าเป็นการชั่วคราว หลังรัฐบาลระบุว่าเกิดการปรับขึ้นราคาที่ไม่มีความเหมาะสม รวมถึงพฤติกรรมเอารัดเอาเปรียบทางการตลาด อันเป็นผลมาจากความปั่นป่วนด้านอุปทานที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ในตะวันออกกลาง (Middle East)

ภายใต้คำสั่งฝ่ายบริหารฉบับที่ 118 (Executive Order No. 118: EO No. 118) ข้าวนำเข้าที่มีสัดส่วนปลายข้าวร้อยละ 5 จะถูกกำหนดเพดานราคาขายปลีกสูงสุดไว้ที่กิโลกรัมละ 50 เปโซฟิลิปปินส์ (Philippine Peso: PHP50) เป็นระยะเวลา 30 วัน

คำสั่งดังกล่าวมีขึ้นหลังจากสภาประสานงานด้านราคาแห่งชาติ (National Price Coordinating Council: NPCC) เสนอแนะให้รัฐบาลดำเนินมาตรการแทรกแซงอย่างเร่งด่วน เพื่อรับประกันการเข้าถึงข้าวในราคาที่เหมาะสมของประชาชน ควบคู่กับการรักษาเสถียรภาพของตลาด

ในคำสั่งฝ่ายบริหารดังกล่าว ได้อ้างอิงพระราชบัญญัติสาธารณรัฐฉบับที่ 7581 (Republic Act No. 7581) หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมราคา (Price Act) ซึ่งให้อำนาจประธานาธิบดีในการกำหนดเพดานราคาสินค้าอุปโภคบริโภคจำเป็นและสินค้าจำเป็นขั้นพื้นฐาน ในกรณีที่เกิดการปรับขึ้นราคาอย่างไม่สมเหตุสมผล การกักตุนสินค้า การแสวงหากำไรเกินควร และการบิดเบือนกลไกตลาด

นอกจากนี้ ยังมีการอ้างถึงพระราชบัญญัติสาธารณรัฐฉบับที่ 12022 (Republic Act No. 12022) หรือกฎหมายต่อต้านการบ่อนทำลายเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2024 (Anti-Agricultural Economic Sabotage Act of 2024) ซึ่งกำหนดบทลงโทษต่อการกักตุนสินค้า การรวมกลุ่มผูกขาด การแสวงหากำไรเกินควร การลักลอบนำเข้าสินค้า และการกระทำความผิดที่เข้าข่ายบิดเบือนตลาดสินค้าเกษตร

คำสั่งดังกล่าวยังอ้างถึงคำสั่งฝ่ายบริหารฉบับที่ 110 (Executive Order No. 110) ซึ่งประกาศภาวะฉุกเฉินด้านพลังงานระดับชาติ อันเป็นผลจากความขัดแย้งที่ยังดำเนินอยู่ในตะวันออกกลาง โดยระบุว่า ความไม่แน่นอนในเศรษฐกิจโลกที่เพิ่มสูงขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลก

เนื้อหาในคำสั่งฝ่ายบริหารระบุว่า รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการแสวงหากำไรเกินควร และเพื่อรับประกันว่าประชาชนจะสามารถเข้าถึงข้าวได้อย่างเพียงพอ ในราคาที่สมเหตุสมผลและเข้าถึงได้

ทั้งนี้ กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (Department of Trade and Industry: DTI) และกระทรวงเกษตร (Department of Agriculture: DA) ได้รับมอบหมายให้บังคับใช้มาตรการเพดานราคาอย่างเคร่งครัด พร้อมติดตามความเคลื่อนไหวด้านราคาที่เกิดขึ้นในตลาดอย่างใกล้ชิด

ขณะเดียวกัน สำนักศุลกากร (Bureau of Customs) ได้รับคำสั่งให้เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้า การกักตุน และการนำเข้าข้าวผิดกฎหมาย รวมถึงดำเนินการยึดและอายัดข้าวลักลอบนำเข้าเมื่อมีเหตุอันสมควร

ส่วนคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฟิลิปปินส์ (Philippine Competition Commission) ซึ่งทำงานร่วมกับกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (DTI) และกระทรวงเกษตร (DA) ได้รับมอบหมายให้ดำเนินมาตรการต่อต้านการรวมกลุ่มผูกขาด การใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ และพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ

นอกจากนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติฟิลิปปินส์ (Philippine National Police) และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่นๆ ยังได้รับคำสั่งให้สนับสนุนการดำเนินงานตามคำสั่งฝ่ายบริหารดังกล่าวด้วย

คำสั่งฝ่ายบริหารฉบับนี้มีผลบังคับใช้ทันทีหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา (Official Gazette) หรือเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ที่มีการจำหน่ายทั่วไปทั่วประเทศ

สำนักข่าวฟิลิปปินส์ (Philippine News Agency) รายงานว่า กระทรวงเกษตร (Department of Agriculture: DA) ยืนยันเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 14 พฤษภาคม 2569 ว่าจะดำเนินการบังคับใช้มาตรการกำหนดเพดานราคาข้าวนำเข้าชนิดข้าวขาว 5% ที่ระดับ 50 เปโซฟิลิปปินส์ (Philippine pesos) ต่อกิโลกรัมโดยทันที พร้อมเดินหน้าบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันการค้ำกำไรเกินควรและการบิดเบือนราคาตลาด

มาตรการดังกล่าวมีขึ้นภายหลังประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ อาร์. มาร์กอส จูเนียร์ (Ferdinand R. Marcos Jr.) ลงนามในคำสั่งฝ่ายบริหารฉบับที่ 118 (Executive Order No. 118) เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2569 ซึ่งกำหนดเพดานราคาข้าวนำเข้าชั่วคราวเป็นระยะเวลา 30 วัน

ในแถลงการณ์ นายฟรานซิสโก ทิว ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร กล่าวว่า มาตรการกำหนดเพดานราคาดังกล่าวจะช่วยบรรเทาผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อด้านอาหาร ซึ่งได้รับแรงกดดันจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น

สำนักงานสถิติฟิลิปปินส์ (Philippine Statistics Authority: PSA) รายงานว่า อัตราเงินเฟ้อด้านอาหารในเดือนเมษายนเร่งตัวขึ้นสู่ระดับร้อยละ 6.1 จากร้อยละ 2.7 ในเดือนมีนาคม 2569

นายลอเรลกล่าวว่า รัฐบาลจะดำเนินการบังคับใช้ทันทีเมื่อมาตรการมีผลบังคับใช้ เพื่อช่วยประชาชนทั่วไปในการรับมือกับค่าครองชีพด้านอาหารที่เพิ่มสูงขึ้น พร้อมระบุเพิ่มเติมว่า กระทรวงเกษตรมีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมราคา (Price Act) และกฎหมายต่อต้านการก่อวินาศกรรมทางเศรษฐกิจภาคการเกษตร (Anti-Agricultural Economic Sabotage Law) ในการดำเนินคดีกับผู้กักตุนสินค้า ผู้ค้ำกำไรเกินควร กลุ่มผูกขาด และผู้บิดเบือนกลไกตลาด

คำสั่งดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ทันทีหลังการประกาศในราชกิจจานุเบกษา (Official Gazette) หรือหนังสือพิมพ์ที่เผยแพร่ทั่วไป

นายลอเรลกล่าวเพิ่มเติมว่า สภาประสานงานด้านราคาแห่งชาติ (National Price Coordinating Council) จะทบทวนมาตรการเพดานราคาภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์หลังเริ่มบังคับใช้ ทั้งนี้ อาจมีการเสนอปรับเปลี่ยน ขยายเวลา หรือยกเลิกมาตรการ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของตลาดในขณะนั้น

มาตรการกำหนดเพดานราคาข้าวคราวครั้งนี้ ถือเป็นส่วนเสริมของมาตรการแทรกแซงตลาดที่รัฐบาลได้ดำเนินการก่อนหน้านี้ รวมถึงโครงการจำหน่ายข้าวในราคา 20 เปโซต่อกิโลกรัม และการกำหนดราคาขายปลีกแนะนำสูงสุด (maximum suggested retail price) สำหรับข้าวนำเข้า

ข้อมูลจากโครงการติดตามราคาสินค้า “บันไต เปรสโย” (Bantay Presyo: Price Watch) ของกระทรวงเกษตร ระบุว่า ณ วันพุธที่ 13 พฤษภาคม 2569 ข้าวนำเข้าระดับพรีเมียมในเขตมหานครมะนิลา (Metro Manila) จำหน่ายในราคาประมาณ 50-65 เปโซต่อกิโลกรัม ขณะที่ข้าวนำเข้าคุณภาพดีสีเต็มเมล็ด (well-milled rice) มีราคาอยู่ที่ 48-50 เปโซต่อกิโลกรัม และข้าวนำเข้าคุณภาพมาตรฐาน (regular-milled rice) อยู่ที่ 42-43 เปโซต่อกิโลกรัม

ด้านสำนักข่าว BusinessWorld รายงานว่า กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ได้ออกมาเตือนว่า สามารถลงโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรการควบคุมราคาข้าวได้โดยไม่ต้องพึ่งคำสั่งศาล

ตามการเปิดเผยของกระทรวงเกษตรฯ ผู้นำเข้าข้าวและผู้ค้าปลีกที่ฝ่าฝืนมาตรการกำหนดเพดานราคาข้าวนำเข้าชั่วคราวของรัฐบาลฟิลิปปินส์จะต้องเผชิญทั้งบทลงโทษทางปกครองที่กระทรวงเกษตร (Department of Agriculture: DA) สามารถดำเนินการได้โดยตรง รวมถึงการถูกดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติสาธารณรัฐหมายเลข 7581 (Republic Act No. 7581) หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมราคา (Price Act)

นายฟรานซิสโก พี. ทิว ลอเรล จูเนียร์ (Francisco P. Tiu Laurel, Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร กล่าวเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2569 ว่า มาตรการควบคุมราคาดังกล่าวมีแนวโน้มจะขยายระยะเวลาบังคับใช้ออกไปจากกรอบเดิม 30 วัน พร้อมระบุว่า มีความเป็นไปได้สูงที่จะขยายเวลามาตรการออกไปอีก 1-2 เดือน

ประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ อาร์. มาร์กอส จูเนียร์ (Ferdinand R. Marcos, Jr.) ได้กำหนดเพดานราคาข้าวนำเข้า โดยเฉพาะข้าวนำเข้าชนิดหลักที่มีสัดส่วนข้าวหัก 5% (5% broken grains) ด้วยเหตุผลว่าผู้ค้ากำลังตั้งราคาขายปลีกสูงเกินสมควร แม้ว่าราคาข้าวในตลาดโลกและอัตราภาษีนำเข้าจะปรับตัวลดลงแล้วก็ตาม

กระทรวงเกษตรระบุในแถลงการณ์ว่า หน่วยงานมีอำนาจในการกำหนดมาตรการลงโทษทางปกครองเพิ่มเติมจากกระบวนการทางศาล ไม่ว่าจะเป็นการสั่งปิดสถานประกอบการที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้งชั่วคราวหรือถาวร การยึดสินค้าที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ตลอดจนการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจและใบอนุญาตต่าง ๆ

นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดค่าปรับทางปกครองตั้งแต่ 1,000 เปโซฟิลิปปินส์ (Philippine pesos) ถึง 1 ล้านเปโซ แยกต่างหากจากบทลงโทษทางอาญาได้อีกด้วย ซึ่งการชู้ใช้บทลงโทษดังกล่าวถือเป็นการยกระดับจากแนวทางก่อนหน้านี้ ซึ่งเป็นเพียงข้อเสนอนะด้านราคาโดยสมัครใจที่อาศัยความร่วมมือจากผู้ค้าปลีกเป็นหลัก

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมราคา (Price Act) การฝ่าฝืนข้อกำหนดเกี่ยวกับสินค้าจำเป็นพื้นฐานอาจมีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 5,000 เปโซ ถึง 1 ล้านเปโซ หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามดุลยพินิจของศาล นอกจากนี้ ผู้บริหารของบริษัทอาจต้องรับผิดชอบต่อการกระทำผิดของบริษัทด้วยเช่นกัน

สำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry : BPI) รายงานว่า ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569) ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าว 1,824,532.97 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 1,615 ใบ) ลดลงประมาณ 5.4% เมื่อเทียบกับ 1,928,592 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 2,517 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568 ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 381,367.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 251 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 36.2% เมื่อเทียบกับ 279,940.69 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 425 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการนำเข้าจำนวน 442,839.49 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 419 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 63.5% เมื่อเทียบกับ 270,796.22 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 382 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนมีนาคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 481,457.87 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 454 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 31.1% เมื่อเทียบกับ 367,117.72 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 505 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนเมษายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569) มีการนำเข้าจำนวน 400,821.80 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 411 ใบ) ลดลงประมาณ 20.3% เมื่อเทียบกับ 502,723.65 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 632 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนพฤษภาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569) มีการนำเข้าจำนวน 118,046.30 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 80 ใบ) ลดลงประมาณ 76.8% เมื่อเทียบกับ 508,013.83 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 573 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569 ฟิลิปปินส์นำเข้าจากประเทศเวียดนามมากที่สุดจำนวนประมาณ 1,575,699.45 ตัน (สัดส่วน 86.4% ของการนำเข้าข้าวทั้งหมด) ตามด้วยไทยจำนวน 115,952.61 ตัน (สัดส่วน 6.4%) เมียนมาจำนวน 78,147.15 ตัน (สัดส่วน 4.3%) กัมพูชา 43,665 ตัน (สัดส่วน 2.4%) อินเดีย 8,969.40 ตัน (สัดส่วน 0.5%) ปากีสถาน 1,696 ตัน (สัดส่วน 0.1%) เกาหลีใต้ 400 ตัน และอิตาลี 3.36 ตัน

สำนักอุตสาหกรรมพืช (BPI) รายงานว่า การออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phyto-sanitary Import Clearance; SPSIC) ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569) มีจำนวนรวม 2,184 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 2,336,946.25 ตัน ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 453 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 484,060.91 ตัน
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 489 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 497,179.98 ตัน
- เดือนมีนาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 495 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 463,090.16 ตัน
- เดือนเมษายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 675 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 810,024.63 ตัน
- เดือนพฤษภาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 72 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 82,590.57 ตัน

สำนักข่าว บิซซิเนสมิเรอร์ (BusinessMirror) รายงานว่า ปริมาณข้าวนำเข้าของฟิลิปปินส์ (Philippines) เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.16 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดย ณ สิ้นเดือนเมษายน 2569 มีปริมาณนำเข้ารวมมากกว่า 1.6 ล้านตัน (Million Metric Tons) โดยข้อมูลจากสำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry: BPI) ระบุว่า ปริมาณข้าวที่นำเข้าในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน 2569 อยู่ที่ 1.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากระดับ 1.42 ล้านเมตริกตันในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในบรรดาปริมาณข้าวที่นำเข้าสู่ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ยังคงครองสถานะผู้จัดหาข้าวรายใหญ่ที่สุดของประเทศ โดยส่งออกข้าวมายังฟิลิปปินส์มากกว่า 1.45 ล้านตัน ขณะที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับรองลงมา ด้วยปริมาณ 104,052.93 ตัน นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ยังนำเข้าข้าวจากประเทศอื่นๆ ได้แก่ เมียนมา ปริมาณ 72,147.15 ตัน กัมพูชา ปริมาณ 35,565 ตัน อินเดียปริมาณ 8,871.4 ตัน และปากีสถานปริมาณ 1,646 ตัน

ก่อนหน้านี้ นายฟรานซิสโก ทิว ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ กล่าวว่า ความต้องการข้าวในภูมิภาคที่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ในตะวันออกกลาง (Middle East) และความกังวลต่อผลผลิตจากความเป็นไปได้ของการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) อีกระลอก ได้ทำให้การรักษาเสถียรภาพด้านการนำเข้ากลายเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาล

ด้วยเหตุนี้ ฟิลิปปินส์และเวียดนามจึงได้ตกลงจัดทำความร่วมมือระยะเวลา 1 ปี สำหรับการจัดหาข้าวจำนวน 1.5 ล้านตัน เพื่อรับประกันการส่งมอบข้าวอย่างต่อเนื่องจนถึงเดือนเมษายน ปี 2027

นายลอเรลกล่าวว่า การรับประกันปริมาณนำเข้าจนถึงเดือนเมษายนปีหน้าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งท่ามกลางความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์และความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศ พร้อมย้ำถึงความสำคัญของการรักษาระดับสต็อกสำรองที่เพียงพอ เพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพด้านราคาในประเทศ

ท่ามกลางวิกฤตราคาน้ำมันโลกที่ได้รับแรงหนุนจากสงครามในตะวันออกกลาง ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรสำคัญปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงภัยคุกคามจากปรากฏการณ์เอลนีโญต่อพื้นที่เพาะปลูกภายในประเทศ กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture: DA) ระบุว่า การนำเข้าข้าวของประเทศอาจทำสถิติสูงสุดใหม่ในปี 2026

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรได้ปรับลดประมาณการผลผลิตข้าวเปลือกของปีนี้ลงมาอยู่ในช่วง 18.6–18.8 ล้านตัน ภายใต้สมมติฐานว่าราคาปุ๋ยและต้นทุนการสูบน้ำยังคงปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากตัวเลขดังกล่าวเกิดขึ้นจริง จะถือเป็นระดับผลผลิตต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี

ในปี 2024 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวรวมทั้งสิ้น 4.81 ล้านตัน ซึ่งเป็นระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ โดยมีปัจจัยหลักมาจากผลกระทบรุนแรงของปรากฏการณ์เอลนีโญที่ส่งผลต่อพื้นที่เกษตรกรรมภายในประเทศ

นายอาร์เนล เด เมซา (Arnel de Mesa) ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร กล่าวในการให้สัมภาษณ์ก่อนหน้านี้ว่า ตลาดทั้งในส่วนของผู้นำเข้าและผู้ค้า จะตอบสนองทันทีเมื่อเห็นว่าผลผลิตอยู่ในระดับต่ำ โดยจะเพิ่มการนำเข้าเพื่อชดเชยอุปทาน พร้อมเสริมว่า ภายใต้แรงกดดันในปัจจุบัน มีความเป็นไปได้ที่การนำเข้าข้าวในปีนี้จะอยู่ที่ระดับ 4.8 ล้านตัน หรืออาจสูงกว่านั้น

ที่มา *Oryza.com*

อินโดนีเซีย

สำนักข่าวอันทารา (ANTARA) รายงานว่า ตามการเปิดเผยของนายอันดี อัมราน ซูไลมาน (Andi Amran Sulaiman) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร อินโดนีเซียสามารถสร้างสถิติใหม่ด้านปริมาณสำรองข้าวแห่งชาติ โดยมีสต็อกข้าวรวมสูงถึง 5.3 ล้านตัน ซึ่งถือเป็นระดับสูงสุดในประวัติศาสตร์ของประเทศ

นายอัมรานกล่าวว่า เรามีปริมาณสต็อกข้าวสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ที่ระดับ 5.3 ล้านตัน และคาดว่าภายในสิ้นเดือนนี้ ตัวเลขดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นเป็น 5.5 ล้านตัน นับเป็นระดับสูงสุดนับตั้งแต่สาธารณรัฐอินโดนีเซียได้รับเอกราช

เขาระบุเพิ่มเติมว่า ปริมาณสต็อกข้าวที่อยู่ในระดับสูงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและรายได้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติอินโดนีเซีย (Statistics Indonesia: BPS) ชี้ว่า อัตราแลกเปลี่ยนภาคเกษตรกรรม หรือดัชนีความสามารถในการซื้อของเกษตรกร อยู่ในระดับสูงสุดในรอบ 33 ปี

นอกจากนี้ เขายังกล่าวว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของภาคเกษตรกรรมได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.67 เป็นร้อยละ 5.7 ซึ่งถือว่าสูงที่สุดในรอบ 25 ปี ภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดีปราโบโว ซูเบียนโต (Prabowo Subianto)

ขณะเดียวกัน โดยอ้างอิงข้อมูลจากทั้งสำนักงานสถิติอินโดนีเซีย (BPS) และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization: FAO) เขาระบุว่า ปัจจุบันอินโดนีเซียมีผลผลิตข้าวแห่งชาติอยู่ที่ประมาณ 34.6 ล้านตัน และมีปริมาณส่วนเกินสุทธิราว 4 ล้านตัน

นายอัมรานยังได้เปรียบเทียบสถานการณ์ปัจจุบันกับยุคของประธานาธิบดีซูฮาร์โต (Soeharto) ในปี 1984 ซึ่งอินโดนีเซียได้รับรางวัลจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) จากการมีปริมาณสต็อกข้าวแห่งชาติอยู่ที่ 2.6 ล้านตัน

อย่างไรก็ตาม ด้วยปริมาณสต็อกข้าวในปัจจุบันที่สูงเกิน 5 ล้านตัน หน่วยงานบูล็อก (Bulog) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจด้านโลจิสติกส์และบริหารคลังอาหารของอินโดนีเซีย จำเป็นต้องเข้าคลังสินค้าเพิ่มเติมเพื่อรองรับปริมาณข้าวสำรองที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นายลังก์เกิง วิสนู อติโนโกรโฮ (Langgeng Wisnu Adinugroho) ผู้อำนวยการภูมิภาคชาวตะวันออกของบริษัทบูล็อก เปิดเผยว่า หน่วยงานของเขากำลังเร่งเพิ่มศักยภาพด้านคลังสินค้า เพื่อรองรับปริมาณสต็อกอาหารที่เพิ่มขึ้นในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

ปัจจุบัน บูล็อกประจำภูมิภาคชาวตะวันออกมีคลังสินค้าน้ำรวมทั้งสิ้น 223 แห่ง ในจำนวนนี้ 190 แห่งเป็นคลังสินค้าที่เช่าเพิ่มเติม โดยมีความสามารถในการจัดเก็บรวม 650,000 ตัน เขาอธิบายเพิ่มเติมว่า อัตราการใช้พื้นที่ของคลังสินค้าที่เช่าอยู่ในขณะนี้อยู่ที่ประมาณร้อยละ 80 และหากความต้องการรับซื้อข้าวเปลือกและข้าวสารยังคงอยู่ในระดับสูงตลอดฤดูเก็บเกี่ยว บริษัทก็มีแผนจะเช่าคลังสินค้าเพิ่มเติมต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

เกาหลีใต้

องค์การการค้าเกษตรและประมงอาหารแห่งเกาหลีใต้ (Korea Agro-Fisheries & Food Trade Corporation: KAFTC) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐของเกาหลีใต้ ได้ประกาศ ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2026 เปิดการประมูลระหว่างประเทศเพื่อจัดซื้อข้าวไม่เหนียว (Non-Glutinous Rice) ปริมาณประมาณ 53,802 ตัน ตามแถลงข่าวที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ของ KAFTC

รายงานระบุว่า กำหนดเส้นตายสำหรับการยื่นเสนอราคาอยู่ที่เวลา 15:00 น. ตามเวลามาตรฐานเกาหลี (Korea Standard Time: KST) ของวันที่ 27 พฤษภาคม 2026 ขณะเดียวกัน การประมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มีกำหนดจัดขึ้นระหว่างเวลา 10:00–11:00 น. ตามเวลามาตรฐานเกาหลี (KST) ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2026

ทั้งนี้ การประมูลดังกล่าวนับเป็นการเปิดประมูลครั้งที่ 4 ของปี 2026 โดยรายละเอียดของการประมูลมีดังต่อไปนี้:

เลขที่ ประกาศ ประมุข	สินค้า	ประเทศ แหล่งกำเนิด	มาตรฐาน	ปริมาณ (ตัน)	ช่วงเวลา ส่งมอบ	ท่าเรือ ปลายทาง
AT3020- BRI- 26(565)	ข้าวกล้องเมล็ดกลาง ชนิดไม่เหนียว (Non- Glutinous Brown Rice Medium Grain)	สหรัฐอเมริกา (USA)	US NO.3	5,555	15 ก.ย. – 15 พ.ย. 2026	ปูซาน (Busan)
AT3021- BRI- 26(566)	ข้าวกล้องเมล็ดกลาง ชนิดไม่เหนียว	สหรัฐอเมริกา (USA)	US NO.3	5,556	1 ต.ค. – 30 พ.ย. 2026	ปูซาน (Busan)
AT3022- BRI- 26(567)	ข้าวกล้องเมล็ดกลาง ชนิดไม่เหนียว	สหรัฐอเมริกา (USA)	US NO.3	5,556	15 ต.ค. – 15 ธ.ค. 2026	ปูซาน (Busan)
AT3023- BRI- 26(568)	ข้าวกล้องเมล็ดกลาง ชนิดไม่เหนียว	สหรัฐอเมริกา (USA)	US NO.3	5,555	1 ม.ค. – 28 ก.พ. 2027	กวางยาง (Gwangyang)
AT3024- MRI- 26(569)	ข้าวสารขัดสีเมล็ดกลาง ชนิดไม่เหนียว (Non- Glutinous Milled Rice Medium Grain)	สหรัฐอเมริกา (USA)	US NO.1	5,000	15 ก.ย. – 15 พ.ย. 2026	ปูซาน (Busan)
AT3025- BRI- 26(570)	ข้าวกล้องเมล็ดยาวชนิด ไม่เหนียว (Non- Glutinous Brown Rice Long Grain)	เวียดนาม (Vietnam)	US NO.3	4,680	30-ก.ย.-26	อินซอน (Incheon)
AT3026- BMI- 26(571)	ข้าวสารสำหรับ อุตสาหกรรมผลิตเบียร์ ชนิดไม่เหนียว (Non- Glutinous Brewers Milled Rice)	เวียดนาม (Vietnam)	US NO.4	11,000	30-ก.ย.-26	มาซัน (Masan)
AT3027- MRI- 26(572)	ข้าวสารขัดสีเมล็ดยาว ชนิดไม่เหนียว (Non- Glutinous Milled Rice Long Grain)	เวียดนาม (Vietnam)	US NO.1	400	15 ส.ค. – 30 ก.ย. 2026	ปูซาน (Busan)
AT3028- BMI- 26(573)	ข้าวสารสำหรับ อุตสาหกรรมผลิตเบียร์ ชนิดไม่เหนียว	เวียดนาม (Vietnam)	US NO.4	4,500	1 ต.ค. – 30 พ.ย. 2026	โพฮัง (Pohang)

AT3029- BMI- 26(574)	ข้าวสารสำหรับ อุตสาหกรรมผลิตเบียร์ ชนิดไม่เหนียว	ไทย (Thailand)	US NO.4	5,000	15 ต.ค. – 15 ธ.ค. 2026	โพฮัง (Pohang)
AT3030- MRI- 26(575)	ข้าวสารขัดสีเมล็ดยาว ชนิดไม่เหนียว	ไทย (Thailand)	US NO.1	1,000	1 ก.ย. – 15 ต.ค. 2026	ปูซาน (Busan)

กำหนดระยะเวลาการยื่นลงทะเบียนเสนอราคา ภายในเวลา 15:00 น. ตามเวลามาตรฐานเกาหลี (Korea Standard Time: KST) วันที่ 27 พฤษภาคม 2026

กำหนดการประมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างเวลา 10:00–11:00 น. (รวมระยะเวลา 60 นาที) ตามเวลามาตรฐานเกาหลี (KST) วันที่ 28 พฤษภาคม 2026

ที่อยู่ของหน่วยงานผู้จัดซื้อจัดจ้าง องค์การการค้าเกษตรและประมงอาหารแห่งเกาหลีใต้ (Korea Agro-Fisheries & Food Trade Corporation: KAFTC) เลขที่ 227 ถนนมุนฮวาโร (Munhwa-ro) เมืองนาจู (Naju-si) จังหวัดช็อลลาใต้ (Jeollanam-do) รหัสไปรษณีย์ 58326 สาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea)

ที่มา *Oryza.com*

ญี่ปุ่น

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงของญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries: MAFF) ประกาศบนเว็บไซต์ของหน่วยงานว่า ญี่ปุ่นมีแผนจัดซื้อข้าวประมาณ 43,000 ตัน ผ่านกระบวนการประมูลระหว่างประเทศ

กำหนดการยื่นซองประมูลจะมีขึ้นในวันที่ 22 พฤษภาคม 2026 ระหว่างเวลา 13:15 น. ถึง 14:00 น. ตามเวลามาตรฐานญี่ปุ่น สำหรับข้าวที่จัดซื้อภายใต้การประมูลครั้งนี้ มีกำหนดส่งมอบระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2026 ถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2026

สำหรับประเภทสินค้า ปริมาณ (ตัน) และประเทศ/แหล่งผลิต มีดังนี้

1. ข้าวสารเมล็ดกลาง (Medium-Grain Milled Non-Glutinous Rice) จากสหรัฐอเมริกา 12,000 ตัน กำหนดส่งมอบทางเรือ ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2026 – 25 กันยายน 2026
2. ข้าวสารเมล็ดกลาง (Medium-Grain Milled Non-Glutinous Rice) จากสหรัฐอเมริกา 12,000 ตัน กำหนดส่งมอบทางเรือ ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2026 – 25 กันยายน 2026
3. ข้าวสารเมล็ดกลาง (Medium-Grain Milled Non-Glutinous Rice) จากสหรัฐอเมริกา 12,000 ตัน กำหนดส่งมอบทางเรือ ระหว่างวันที่ 25 สิงหาคม 2026 – 5 ตุลาคม 2026
4. ข้าวสารเมล็ดยาว (Long-Grain Milled Non-Glutinous Rice) จากประเทศใดก็ได้ (Global Tender) จำนวน 7,000 ตัน กำหนดส่งมอบทางเรือ ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2026 – 15 กันยายน 2026

รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถดูได้จากประกาศของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงของญี่ปุ่นที่ https://www.maff.go.jp/j/seisan/boueki/nyusatu/n_announce/attach/pdf/index-470.pdf

สำนักข่าวเกียวโด (Kyodo) รายงานว่า ปริมาณการบริโภคข้าวเฉลี่ยรายเดือนต่อประชากรหนึ่งคนของประเทศญี่ปุ่น ปรับลดลงร้อยละ 6.1 สู่ระดับต่ำสุดในรอบ 7 ปี อยู่ที่ 4,435 กรัม ในปีงบประมาณสิ้นสุดเดือนมีนาคม

2026 สะท้อนพฤติกรรมผู้บริโภคที่เริ่มลดการพึ่งพาข้าว ซึ่งเป็นอาหารหลักของประเทศ ภายหลังจากภาวะขาดแคลนอุปทานได้ผลักดันให้ราคาข้าวปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตามข้อมูลขององค์กรด้านข้าวของญี่ปุ่น ตามข้อมูลล่าสุดจากองค์การสนับสนุนเสถียรภาพอุปทานข้าว (Rice Stable Supply Support Organization) ตัวเลขดังกล่าวถือเป็นระดับต่ำสุดนับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2018 ซึ่งในขณะนั้นการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 4,426 กรัม โดยการลดลงจากระดับ 4,722 กรัมในปีงบประมาณ 2024 คิดเป็นปริมาณเทียบเท่าข้าวประมาณ 4.4 ขาม

ในกลุ่มครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66 ของทั้งหมด ปริมาณการบริโภคข้าวลดลงร้อยละ 8.2 มาอยู่ที่ 2,929 กรัม ข้อมูลล่าสุดยังสะท้อนว่า แนวโน้มการลดลงของการบริโภคข้าวที่ดำเนินต่อเนื่องตลอดทศวรรษที่ผ่านมา ยังไม่มีสัญญาณที่จะสิ้นสุดลง

ราคาข้าวในญี่ปุ่นเริ่มปรับตัวสูงขึ้นตั้งแต่ช่วงฤดูร้อนปี 2024 หลังจากสภาพอากาศร้อนจัดในฤดูร้อนได้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวของฤดูกาลก่อนหน้า ทำให้ราคาเฉลี่ยพุ่งขึ้นเกิน 4,000 เยน (yen) หรือประมาณ 26 ดอลลาร์สหรัฐ (U.S. dollars) ต่อข้าว 5 กิโลกรัม จากเดิมที่เคยอยู่ราว 2,000 เยน ก่อนเกิดภาวะขาดแคลนอุปทาน การปรับตัวขึ้นของราคาดังกล่าวได้ผลักดันให้ผู้บริโภคหันไปเลือกบริโภคอาหารทางเลือกอื่น เช่น บะหมี่ พาสตา และขนมปัง มากขึ้น ตามความเห็นของผู้สังเกตการณ์ในอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ตาม ราคาข้าวได้เริ่มปรับลดลงแล้ว หลังผลผลิตข้าวในปี 2025 เพิ่มขึ้น และคาดว่าจะปรับตัวลดลงเพิ่มเติมเมื่อผลผลิตฤดูกาลปี 2026 เริ่มเข้าสู่ตลาดค้าปลีก

เจ้าหน้าที่จากบริษัทค้าส่งรายหนึ่งกล่าวว่า ท่ามกลางราคาสินค้าอาหารประเภทอื่นที่ยังคงปรับตัวสูงขึ้น เป็นเรื่องยากที่จะคาดการณ์ว่าความสนใจของผู้บริโภคในการซื้อข้าวเพียงอย่างเดียวจะฟื้นตัวขึ้นได้

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สคต.) ณ นครโอซากา (ญี่ปุ่น) รายงานว่า โดยอ้างอิงข้อมูลจาก www.foodinjapan.org ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกระแสรักสุขภาพ ที่ทำให้เทรนด์การบริโภคอาหารที่เน้นความหลากหลาย และสร้างเสริมสุขภาพ ได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ทำให้มีการปรับ พัฒนาอาหารดั้งเดิมให้ทันสมัย และเข้ากับไลฟ์สไตล์ปัจจุบัน มีการปรับรสชาติให้ถูกปากคนรุ่นใหม่ ยกกระดานการปรุงอาหารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เทคนิคใหม่ๆ อีกทั้งกระแสรักสุขภาพที่เน้นโภชนาการที่สมดุลล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภค รวมถึงข้าว ซึ่งแม้ว่ายังคงเป็นอาหารหลัก หากแต่มีแนวโน้มลดสัดส่วนลง ขณะที่การบริโภคผัก โปรตีน และอาหาร Low carb เพิ่มขึ้น รวมถึงอาหารแห่งอนาคต/อาหารฟังก์ชัน อาทิ ธัญพืช (Grains) ข้าวฟ่าง (Millet) ผักโขม (Amaranth) ฯลฯ นอกจากนี้ การเป็น “Solo Economy” หรือเศรษฐกิจครัวเรือนอาศัยคนเดียว (single person household) ซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสังคมเมือง ทำให้การบริโภคอาหารพร้อมปรุง และพร้อมรับประทานที่สะดวก รวดเร็ว มีการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยเหล่านี้ ประกอบกับการเข้ามาของวัฒนธรรมอาหารนานาชาติ โดยเฉพาะอาหารตะวันตกที่ขยายตัวตามภาคการท่องเที่ยว ส่งผลต่อการเปลี่ยนผ่านสู่วัฒนธรรมอาหารยุคใหม่ (Modern Japanese cuisine) ซึ่งรวมถึงอาหารฟิวชั่นที่มาจากการผสมผสานวัตถุดิบเข้ากับเมนูดั้งเดิม หรือวัตถุดิบดั้งเดิมเสริมด้วยเทคนิคการปรุง เช่น สปาเกตตี้ซอสมิโสะ ทิรามิสีมัทฉะ ฯลฯ

ภาคอุตสาหกรรมการผลิต จึงเร่งพัฒนาสินค้าเพื่อตอบสนองเทรนด์ดังกล่าว โดยนำนวัตกรรมมาใช้ในการผสมผสานอาหารดั้งเดิมให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับอุปสงค์ (สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา) แปลกใหม่ และ

หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นบะหมี่ปลอดกลูเตน หรือข้าวเสริมวิตามิน ทั้งนี้ ความนิยมขนมปัง และบะหมี่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ส่วนใหญ่บริโภคขนมปังเป็นอาหารเช้า และบะหมี่เป็นอาหารกลางวัน จึงทำให้มีสินค้ารสชาติใหม่ๆ เข้าสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง
ที่มา *Oryza.com* และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สคต.) ณ นครโอซากา (ญี่ปุ่น)

อินเดีย

ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาส่งออกข้าวของอินเดียแทบไม่เปลี่ยนแปลง โดยยังคงเผชิญแรงกดดันจากอุปสงค์ที่ซบเซาในตลาดแอฟริกา ประกอบกับการอ่อนค่าของเงินรูปีสู่ระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ โดยข้าวหนึ่ง 5% (5% broken parboiled rice) ของอินเดียเสนอขายที่ระดับ 333-340 ดอลลาร์สหรัฐ ทรงตัวจากสัปดาห์ก่อน ขณะที่ข้าวขาว 5% (5% broken white rice) มีราคาอยู่ที่ 335-340 ดอลลาร์ต่อตัน

ผู้ค้ารายหนึ่งในกรุงนิวเดลี (New Delhi) กล่าวว่า แม้ว่าราคาข้าวของอินเดียจะยังคงต่ำที่สุดในบรรดาประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญ แต่ความต้องการนำเข้าจากต่างประเทศกลับยังไม่ฟื้นตัว

ขณะที่ค่าเงินรูปีอ่อนค่าลงแตะระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ ท่ามกลางแรงกดดันจากราคาน้ำมันที่ยังอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง รวมถึงกระแสเงินทุนไหลออกจากตลาดการลงทุน ซึ่งส่งผลกระทบต่อดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลบัญชีเงินทุนของอินเดีย ซึ่งถือเป็นเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับสามของเอเชีย

สำนักข่าวไฟแนนเชียล เอ็กซ์เพรส (Financial Express) รายงานว่า มูลค่าการส่งออกข้าวของอินเดียปรับตัวลดลงร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน มาอยู่ที่ 1.01 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (U.S. dollars) ในเดือนเมษายน 2026 เนื่องจากความขัดแย้งในตะวันออกกลาง (Middle East) ได้ส่งผลกระทบต่อเส้นทางการขนส่งสินค้าสำคัญ

การส่งออกข้าว ซึ่งถือเป็นสินค้าส่งออกทางเกษตรที่มีมูลค่าสูงที่สุดของอินเดีย ยังคงได้รับผลกระทบต่อเนื่องจากสงครามในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 6 ในเดือนเมษายน 2569

ในเดือนเมษายน 2026 อินเดีย ซึ่งเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก ส่งออกข้าวคิดเป็นมูลค่า 1.01 พันล้านดอลลาร์ ลดลงร้อยละ 6 เมื่อเทียบรายปี เนื่องจากความขัดแย้งในตะวันออกกลางได้กระทบต่อการส่งออกข้าวบาสมати ซึ่งเป็นข้าวเมล็ดยาวหอมพิเศษ ไปยังประเทศอ่าวอาหรับ (Gulf countries) รวมถึงอิหร่าน และซาอุดีอาระเบีย

นายรันจิต สิงห์ จอสซัน (Ranjit Singh Jossan) กรรมการผู้จัดการบริษัทจอสซัน เกรนส์ (Jossan Grains) ในรัฐปัญจาบ (Punjab) ซึ่งเป็นผู้ส่งออกข้าวบาสมาทิรายสำคัญ กล่าวว่าภาคการส่งออกข้าวของอินเดียกำลังเผชิญความท้าทายรุนแรง เนื่องจากภาวะตลาดโลกยังคงอ่อนแอลงอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนเมษายน 2026 การส่งออกข้าวปรับตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ความขัดแย้งดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเส้นทางเดินเรือในทะเลแดง (Red Sea) และช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ส่งผลให้ค่าระวางขนส่งทางเรือและเบี้ยประกันภัยปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งอาจทำให้ต้นทุนการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างมาก

ผู้ส่งออกระบุว่า ค่าระวางเรือสำหรับการส่งออกข้าวไปยังภูมิภาคอ่าวอาหรับ ซึ่งเดิมอยู่ที่ประมาณ 500 ดอลลาร์ต่อคอนเทนเนอร์ขนาด 25 ตัน ได้พุ่งขึ้นเป็น 5,000 ดอลลาร์ต่อคอนเทนเนอร์นับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2026 ส่งผลให้การส่งออกขาดความคุ้มค่าเชิงพาณิชย์

ผู้ส่งออกระบุเพิ่มเติมว่า ความขัดแย้งที่ยืดเยื้อในหลายพื้นที่สำคัญของตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นทั้งเส้นทางขนส่งหลักและตลาดปลายทางที่รองรับการส่งออกข้าวบาสมัติของอินเดียราวร้อยละ 70 ได้สร้างความปั่นป่วนต่อระบบขนส่งสินค้าอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การส่งออกข้าวที่ไม่ใช่บาสมัติ (non-Basmati rice) ซึ่งส่วนใหญ่ส่งไปยังทวีปแอฟริกา สหรัฐอเมริกา และยุโรป ยังไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงในขณะนี้

นายบี.วี. กฤษณะ เรา (B.V. Krishna Rao) ประธานสมาคมผู้ส่งออกข้าว (Rice Exporters Association) กล่าวว่า การส่งออกข้าวที่ไม่ใช่บาสมัติยังไม่ได้รับผลกระทบ แม้ว่าราคาขายจะปรับตัวลดลงจากภาวะอุปทานล้นตลาด ทั้งนี้ มูลค่าการส่งออกข้าวรวมทั้งข้าวบาสมัติและข้าวที่ไม่ใช่บาสมัติ ลดลงร้อยละ 7.5 เมื่อเทียบรายปี สู่ระดับ 11.53 พันล้านดอลลาร์ ในปีงบประมาณ 2026 (FY26)

ข้อมูลจากองค์การพัฒนาการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูป (Agricultural and Processed Food Products Exports Development Authority: APEEDA) ระบุว่า การส่งออกข้าวไปยังประเทศตะวันออกกลาง ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย อิหร่าน อิรัก สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ คูเวต และโอมาน ลดลงอย่างรุนแรงถึงร้อยละ 49 ในปีงบประมาณ 2026 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) คาดการณ์ว่า ปริมาณการส่งออกข้าวโลกในปีปฏิทิน 2027 จะเพิ่มขึ้น 1.8 ล้านตัน สู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 63.1 ล้านตัน โดยการส่งออกข้าวโลกจะยังคงนำโดยอินเดีย ซึ่งคาดว่าจะส่งออกได้ 25 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของการค้าข้าวโลก จากปริมาณข้าวส่วนเกินเพื่อการส่งออกที่อยู่ในระดับสูง และราคาส่งออกที่สามารถแข่งขันได้

รายงานยังระบุว่า ผลผลิตข้าวโลกในปีการผลิต 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ 537.8 ล้านตัน ลดลง 5 ล้านตัน จากปีก่อนหน้า หลังจากเติบโตต่อเนื่องติดต่อกัน 10 ปี สำหรับอินเดีย คาดว่าปริมาณผลผลิตจะลดลงจากระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ของปีก่อน เนื่องจากเกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูกข้าว ภายหลังจากรูปแบบปริมาณน้ำฝนกลับเข้าสู่ภาวะปกติ อย่างไรก็ตาม กระทรวงเกษตรสหรัฐระบุว่า อินเดียยังคงถูกคาดการณ์ว่าจะรักษาสถานะผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลกไว้ได้ และจะมีผลผลิตสูงกว่าจีน เป็นปีที่สามติดต่อกัน

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดการณ์ว่า ผลผลิตข้าวของอินเดียในปีการตลาด 2569/70 (Marketing Year 2026/27) จะอยู่ที่ 150.0 ล้านตันข้าวสาร (milled basis) ลดลง 1% จากระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ของปีก่อนหน้า แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีประมาณ 6%

พื้นที่เก็บเกี่ยว (Harvested Area) คาดว่าจะอยู่ที่ 51.5 ล้านเฮกตาร์ ลดลง 1% จากสถิติสูงสุดของปีก่อน แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีราว 5% ขณะที่ผลผลิตต่อพื้นที่ (Yield ในรูปข้าวเปลือก: rough basis) คาดว่าจะอยู่ที่ 4.37 ตันต่อเฮกตาร์ ลดลงเล็กน้อยจากระดับสูงสุดของปีก่อนหน้า แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีประมาณ 1%

ประมาณ 65% ของผลผลิตข้าวอินเดียมาจากฤดูคาริฟ (Kharif Season) ซึ่งพึ่งพาความสมบูรณ์ของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Monsoon) เป็นหลัก โดยปกติฤดูมรสุมจะเริ่มต้นช่วงปลายเดือนพฤษภาคม และเกษตรกรจะเริ่มเพาะปลูกข้าวคาริฟระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนสิงหาคม ส่วนข้าวฤดูราบี (Rabi Rice) คิดเป็นประมาณ 35% ของผลผลิตทั่วประเทศ โดยมีช่วงเพาะปลูกตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนพฤษภาคม

USDA ระบุเพิ่มเติมว่า มาตรการสนับสนุนราคาจากภาครัฐและนโยบายเกษตรต่างๆ ของอินเดีย คาดว่า จะยังคงดำเนินต่อไปในปีการตลาด 2569/2570 อย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาเสถียรภาพรายได้เกษตรกรและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ

แถลงการณ์ของกระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกร (Ministry of Agriculture & Farmers Welfare) ระบุว่ารัฐบาลอินเดีย ประกาศกำหนดราคารับประกันขั้นต่ำ (Minimum Support Price: MSP) สำหรับข้าวเปลือกหลายสายพันธุ์ในปีการตลาด 2025/26 (Marketing Year: MY 2026/27) ซึ่งครอบคลุมช่วงวันที่ 1 ตุลาคม 2026 ถึง 30 กันยายน 2027

คณะกรรมการคณะรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ (Cabinet Committee on Economic Affairs: CCEA) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีอินเดีย เป็นประธาน ได้อนุมัติการปรับเพิ่ม MSP สำหรับพืชฤดูคาริฟ (Kharif Crops) จำนวน 14 ชนิดในปีการตลาด 2026/27 รวมถึงข้าว โดยอิงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการต้นทุนและราคาผลผลิตทางการเกษตร (Commission for Agricultural Costs and Prices: CACP)

รัฐบาลได้ปรับเพิ่ม MSP ข้าวเปลือกเกรดทั่วไป (common-grade paddy) สำหรับปีการตลาดดังกล่าว ขึ้นประมาณร้อยละ 3 มาอยู่ที่ 2,441 รูปีอินเดีย (Indian Rupee: INR) ต่อควินทัล (quintal) (หรือ 100 กิโลกรัม) หรือประมาณ 255 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากระดับ 2,369 รูปีต่อควินทัล (100 กิโลกรัม) ในปีก่อนหน้า

ขณะเดียวกัน ข้าวเปลือกเกรด A (Grade A paddy) ถูกปรับเพิ่มขึ้นราวร้อยละ 3 เช่นกัน มาอยู่ที่ 2,461 รูปีต่อควินทัล (100 กิโลกรัม) หรือประมาณ 257.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากเดิม 2,389 รูปีต่อควินทัล (100 กิโลกรัม)

รายงานของ บลูมเบิร์ก (Bloomberg) ระบุว่า การปรับเพิ่ม MSP ครั้งนี้มีแนวโน้มกระตุ้นให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวเปลือกในฤดูกาลเพาะปลูกที่จะถึง โดยเฉพาะในรัฐผู้ผลิตรายใหญ่ ซึ่งการตัดสินใจเพาะปลูกของเกษตรกรมักมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับราคาที่รัฐกำหนดรับซื้อ

มาตรการดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่ตลาดข้าวโลกยังคงเผชิญความอ่อนไหวต่อความเสี่ยงด้านสภาพอากาศ ความกังวลด้านอุปทานปุ๋ย และความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ส่งผลต่อห่วงโซ่อุปทานการค้าเกษตรทั่วโลก

นอกจากนี้ รัฐบาลอินเดียยังอนุมัติกรอบงบประมาณขนาดใหญ่ราว 2.6 ล้านล้านรูปี (ประมาณ 27.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) สำหรับการจัดซื้อพืชฤดูคาริฟ ซึ่งสะท้อนว่าการดำเนินนโยบายรับซื้อผลผลิตโดยหน่วยงานรัฐ เช่น องค์การอาหารแห่งอินเดีย (Food Corporation of India: FCI) และหน่วยงานระดับรัฐ จะยังคงดำเนินต่อเนื่องในระดับสูง

การสนับสนุนดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการรักษาระดับสต็อกข้าวของภาครัฐ ซึ่งถูกใช้ทั้งในโครงการสวัสดิการอาหารภายในประเทศ และการบริหารจัดการอุปทานเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร รวมถึงการส่งออกในบางช่วงเวลา

สำนักข่าวรอยเตอร์ส (Reuters) รายงานว่า อินเดียกำลังเร่งดำเนินการจัดหาปุ๋ยจากต่างประเทศอย่างเชิงรุก ท่ามกลางความกังวลว่าความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับอิหร่าน อาจส่งผลกระทบต่อเส้นทางการค้าโลก และทำให้ภาวะอุปทานธาตุอาหารพืชในตลาดโลกตึงตัวมากขึ้น

ในการดำเนินการที่คาดว่าจะเป็นการเปิดประมูลนำเข้าปุ๋ยไดแอมโมเนียมฟอสเฟต (Diammonium Phosphate: DAP) ครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศ บริษัท อินเดีย โปแทช จำกัด (Indian Potash Ltd: IPL) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของอินเดีย ได้ตกลงนำเข้าปุ๋ย DAP ประมาณ 1.35 ล้านตัน หรือคิดเป็นเกือบหนึ่งในสี่ของปริมาณการนำเข้า DAP ทั้งปีของอินเดีย

การจัดซื้อดังกล่าวประกอบด้วย ปริมาณ 765,000 ตัน สำหรับชายฝั่งตะวันตกของอินเดีย ในราคาตันละ 930 ดอลลาร์สหรัฐ ภายใต้เงื่อนไข CFR (Cost and Freight) และอีก 581,500 ตัน สำหรับชายฝั่งตะวันออก ในราคาตันละ 935 ดอลลาร์สหรัฐ CFR

เดิมที การประมูลครั้งนี้ตั้งเป้าจัดซื้อไว้ที่ 1.2 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม บริษัท IPL ได้ตัดสินใจเพิ่มปริมาณการสั่งซื้อ หลังจากมีผู้จำหน่ายหลายรายเสนอราคาตรงกับราคาต่ำสุดที่ได้รับ โดยมีรายงานว่าปริมาณข้อเสนอขายรวมทั้งหมดอยู่ที่ราว 2.3 ล้านตัน ขณะที่ช่วงราคาเสนอขายอยู่ระหว่าง 930-1,100 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

การเคลื่อนไหวดังกล่าวสะท้อนถึงความวิตกกังวลที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอุปทานปุ๋ย ท่ามกลางความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ส่งผลให้ต้นทุนด้านพลังงาน ค่าขนส่ง และค่าเบี้ยประกันภัยทางทะเลปรับตัวสูงขึ้น

ทั้งนี้ การผลิตปุ๋ย DAP ต้องพึ่งพาวัตถุดิบสำคัญ ได้แก่ แอมโมเนีย (Ammonia) และกรดฟอสฟอริก (Phosphoric Acid) ซึ่งต่างมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของราคาก๊าซธรรมชาติและความเสี่ยงด้านการค้าโลก

นักวิเคราะห์มองว่า การจัดซื้อปริมาณมหาศาลของอินเดียในครั้งนี้ มีแนวโน้มจะยิ่งทำให้อุปทาน DAP ในตลาดโลกตึงตัวมากขึ้น และช่วยหนุนให้ราคาปุ๋ยในตลาดโลกซึ่งอยู่ในทิศทางขาขึ้นอยู่แล้ว ปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่อง

แหล่งจัดหาปุ๋ยคาดว่าจะมาจากประเทศผู้ส่งออกหลัก ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย รัสเซีย อียิปต์ และโมร็อกโก โดยมีกำหนดเริ่มขนส่งออกจากท่าเรือภายในวันที่ 15 สิงหาคมนี้

อินเดียนับเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำเข้าปุ๋ยรายใหญ่ที่สุดของโลก และยังคงพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศอย่างมาก เพื่อรองรับความต้องการใช้ธาตุอาหารพืชภายในประเทศสำหรับพืชเศรษฐกิจสำคัญ อาทิ ข้าว ข้าวสาลี และอ้อย

ข้อตกลงจัดซื้อ DAP ล่าสุดนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการจัดซื้อปุ๋ยครั้งใหญ่เป็นประวัติการณ์อีกครั้งของอินเดีย เมื่อเดือนที่ผ่านมา ซึ่งมีรายงานว่า อินเดียได้จัดซื้อปุ๋ยยูเรีย (Urea) จำนวน 2.5 ล้านตัน ผ่านการประมูลครั้งเดียว ในราคาที่สูงเกือบสองเท่าเมื่อเทียบกับระดับราคาเมื่อสองเดือนก่อนหน้า

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) รายงานโดยอ้างอิงข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยาอินเดีย (India Meteorological Department: IMD) ว่า มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ของอินเดีย (Southwest Monsoon) มีแนวโน้มเคลื่อนตัวถึงชายฝั่งทางตอนใต้ของรัฐเกรละ (Kerala) ในวันที่ 26 พฤษภาคม 2569 ซึ่งเร็วกว่าค่าเฉลี่ยปกติประมาณ 6 วัน ซึ่งการมาถึงของมรสุมเร็วกว่าปกติคาดว่าจะช่วยสนับสนุนการเพาะปลูกพืชฤดูคาร์ฟ (Kharif Crops) ได้อย่างทันท่วงที โดยเฉพาะข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง และอ้อย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ

กรมอุตุนิยมวิทยาอินเดียระบุว่า การคาดการณ์วันเริ่มต้นของฤดูมรสุมมีค่าความคลาดเคลื่อนประมาณ 4 วัน ทั้งนี้ โดยปกติแล้วมรสุมจะเริ่มต้นที่รัฐเกรละ ก่อนเคลื่อนตัวปกคลุมทั่วประเทศ และมักสิ้นสุดลงในช่วงกลางเดือนกันยายน

มรสุมถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของอินเดีย ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากปริมาณน้ำฝนจากมรสุมคิดเป็นสัดส่วนราว 70% ของน้ำที่ใช้ในภาคการเกษตร อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญต่อการเติมน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำใต้ดินทั่วประเทศ

การเริ่มต้นของมรสุมเร็วกว่าปกติอาจช่วยปรับปรุงความชื้นในดิน และกระตุ้นให้กิจกรรมการเพาะปลูกในพื้นที่เกษตรกรรมสำคัญดำเนินไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ตลาดยังคงมีความกังวล หลังจากกรมอุตุนิยมวิทยาอินเดียได้คาดการณ์เมื่อเดือนก่อนว่า ปริมาณฝนมรสุมในปี 2026 อาจต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งนับเป็นการประเมินในลักษณะดังกล่าวครั้งแรกในรอบ 3 ปี โดย

หากปริมาณฝนต่ำกว่าปกติ อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร และเพิ่มแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ ซึ่งขณะนี้ได้รับผลกระทบเพิ่มเติมจากความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับอิหร่าน

ทั้งนี้ กรมอุตุนิยมวิทยาอินเดียกำหนดนิยามปริมาณฝนมรสุมในระดับปกติ (normal monsoon rainfall) ว่า จะต้องอยู่ในช่วง 96%–104% ของค่าเฉลี่ยระยะยาว (the long-period average) ที่ระดับ 87 เซนติเมตร ตลอดช่วงฤดูฝนระยะเวลา 4 เดือน

ตามรายงานของหนังสือพิมพ์เดอะไทมส์ออฟอินเดีย (The Times of India) ระบุว่า ผลการศึกษาฉบับใหม่โดยนักวิทยาศาสตร์จากสถาบันวิจัยระบบเกษตรกรรมแห่งอินเดีย สังกัดสภาวิจัยการเกษตรแห่งอินเดีย (ICAR-Indian Institute of Farming Systems Research) พบว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ในอดีตได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อผลผลิตพืชฤดูคาร์ฟ (Kharif Crops) ของอินเดีย โดยเฉพาะข้าวเปลือกและข้าวโพด

งานวิจัยระบุว่า ผลผลิตข้าวเปลือกลดลงมากกว่า 10% ใน 77 เขตการปกครอง ขณะที่ผลผลิตข้าวโพดลดลงในระดับใกล้เคียงกันใน 65 เขตการปกครอง ครอบคลุมหลายรัฐทั่วประเทศ ในช่วงที่เกิดปรากฏการณ์เอลนีโญในอดีต

ผลการศึกษาดังกล่าวมีขึ้นท่ามกลางความวิตกที่เพิ่มสูงขึ้นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญในปี 2026 รวมถึงความเสี่ยงที่ปริมาณฝนมรสุมจะต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยพืชฤดูคาร์ฟของอินเดียพึ่งพาปริมาณฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Monsoon) เป็นหลัก ดังนั้น หากปริมาณฝนลดลง อาจส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูก ผลผลิตทางการเกษตร รายได้ของเกษตรกร ตลอดจนแรงกดดันด้านเงินเฟ้ออาหาร

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ภาครัฐระบุว่า ปัจจุบันอินเดียมีความพร้อมในการรับมือมากกว่าช่วงปีที่เกิดภัยแล้งในอดีต อันเป็นผลจากการขยายระบบชลประทาน การเพิ่มปริมาณน้ำสำรองในอ่างเก็บน้ำ การพัฒนาเมล็ดพันธุ์ที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการจัดทำแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินด้านการเกษตร

นอกจากนี้ การคาดการณ์ว่าฤดูมรสุมอาจเดินทางมาถึงเร็วกว่าปกติ ยังอาจช่วยสนับสนุนให้เกษตรกรในบางพื้นที่สามารถเริ่มเพาะปลูกได้อย่างทันท่วงที ลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผลผลิตทางการเกษตรในฤดูกาลเพาะปลูกปีนี้ได้บางส่วน

กระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกรของอินเดีย (Ministry of Agriculture and Farmers' Welfare: MOAFW) เปิดเผยรายงานความคืบหน้าการเพาะปลูกประจำปีการตลาด 2025/26 (Marketing Year 2025/26) ว่า ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2026 เกษตรกรอินเดียได้ดำเนินการเพาะปลูกข้าวฤดูร้อน (summer rice) บนพื้นที่รวม 3.105 ล้านเฮกตาร์ ลดลงประมาณ 4.2% เมื่อเทียบกับระดับ 3.242 ล้านเฮกตาร์ในช่วงเดียวกันของปี 2025

อย่างไรก็ตาม พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูร้อนโดยรวมของอินเดียในปีการตลาด 2025/26 เพิ่มขึ้นประมาณ 3.84% สู่ระดับ 8.308 ล้านเฮกตาร์ จากประมาณการ 8.001 ล้านเฮกตาร์ในปีก่อนหน้า

สำหรับระบบการเพาะปลูกของอินเดีย ฤดูเพาะปลูกฤดูร้อน หรือที่เรียกว่า “ฤดูไซด์” (Zaid Season) เป็นช่วงคั่นระหว่างฤดูราบี (Rabi Season) ซึ่งเป็นฤดูเพาะปลูกฤดูหนาว และฤดูคาร์ฟ (Kharif Season) ซึ่งเป็นฤดูมรสุม โดยปกติฤดูไซด์จะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน อันเป็นช่วงอากาศร้อนก่อนการมาถึงของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

สำนักข่าวบลูมเบิร์ก (Bloomberg) รายงานโดยอ้างคำกล่าวของผู้ว่าการธนาคารกลางอินเดีย (Reserve Bank of India: RBI) ว่า อินเดียอาจจำเป็นต้องปรับขึ้นราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินและดีเซลในอนาคต หากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกยังคงอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากความขัดแย้งที่ดำเนินอยู่ในตะวันออกกลาง

ผู้ว่าการ RBI ระบุว่า จนถึงขณะนี้ รัฐบาลอินเดียได้พยายามบรรเทาผลกระทบต่อผู้บริโภคจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ผ่านการปรับลดภาษีสรรพสามิต (excise duty) และการปล่อยให้บริษัทผู้ค้าน้ำมันของรัฐรับภาระต้นทุนบางส่วนแทนผู้บริโภค

ถ้อยแถลงดังกล่าวมีขึ้นในช่วงเดียวกับที่นายกรัฐมนตรีอินเดีย (Prime Minister of India) มีรายงานว่าได้เรียกร้องให้ประชาชนดำเนินมาตรการประหยัดเชิงสมัครใจ เพื่อรักษาระดับเงินสำรองระหว่างประเทศ (foreign exchange reserves) โดยมาตรการดังกล่าวรวมถึงการลดการใช้เชื้อเพลิงเบนซินและดีเซล รวมถึงการชะลอการซื้อทองคำ นอกจากนี้ อินเดียยังได้ปรับขึ้นภาษีนำเข้าทองคำมากกว่าสองเท่า และมีแนวโน้มว่าจะมีมาตรการเพิ่มเติมเพื่อควบคุมการนำเข้าทองคำในระยะต่อไป

อัตราเงินเฟ้อของอินเดียปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยอยู่ที่ร้อยละ 3.48 ในเดือนเมษายน เพิ่มจากร้อยละ 3.40 ในเดือนมีนาคม แม้การเพิ่มขึ้นจะต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากรัฐบาลได้แบกรับต้นทุนราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มสูงขึ้นบางส่วน

อย่างไรก็ตาม ธนาคารกลางอินเดียเตือนว่า แรงกดดันด้านราคาพลังงานที่ยืดเยื้อ และการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานจากความขัดแย้งในตะวันออกกลาง อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงเงินเฟ้อระลอกใหม่ และส่งผลกระทบต่อ การเติบโตทางเศรษฐกิจ

ผู้ว่าการ RBI ระบุว่า กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น (flexible inflation targeting) อาจไม่เพียงพอ ในกรณีที่เกิดช็อกด้านอุปทานขนาดใหญ่ พร้อมเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการประสานนโยบายการคลังและนโยบายการเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกล่าวว่า ธนาคารกลางพร้อมมองข้าม ผลกระทบระยะสั้นจากปัจจัยชั่วคราว แต่จะดำเนินมาตรการหากแรงกดดันเงินเฟ้อเริ่มฝังตัวในระบบเศรษฐกิจ

ธนาคารกลางอินเดียคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจอินเดียจะขยายตัวร้อยละ 6.9 ในปีงบประมาณปัจจุบัน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยคาดการณ์ไว้ที่ร้อยละ 4.6 อย่างไรก็ตาม นักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากเริ่มประเมินว่า เศรษฐกิจอาจชะลอตัวลง และเงินเฟ้อปรับสูงขึ้น หากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์และราคาพลังงานยังคงอยู่ในระดับสูง

ทั้งนี้ ธนาคารกลางอินเดียคงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (repo rate) ไว้ที่ร้อยละ 5.25 ในเดือนเมษายนที่ผ่านมา โดยมีกำหนดทบทวนนโยบายการเงินครั้งถัดไปในวันที่ 5 มิถุนายนนี้

ที่มา *Oryza.com*

ปากีสถาน

เว็บไซต์ข่าว 247News.com.pk รายงานว่า ปากีสถานกำลังอยู่ในขั้นตอนใกล้สรุปข้อตกลงสำคัญในการส่งออกข้าวจำนวน 145,000 ตันไปยังประเทศแห่งหนึ่งในทวีปแอฟริกา ซึ่งถือเป็นความเคลื่อนไหวที่คาดว่าจะช่วยเสริมความแข็งแกร่งให้กับภาคการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศ ตลอดจนเพิ่มรายได้จากเงินตราต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

พัฒนาการดังกล่าวเกิดขึ้นท่ามกลางความพยายามอย่างต่อเนื่องของปากีสถานในการขยายบทบาทในตลาดอาหารระหว่างประเทศ รวมถึงการยกระดับความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคแอฟริกา

แหล่งข่าวที่ใกล้ชิดกับการเจรจาระบุว่า ข้อตกลงที่อยู่ระหว่างการหารือครอบคลุมการจัดส่งข้าวหลากหลายสายพันธุ์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้นในตลาดแอฟริกา โดยภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มองว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นสัญญาณเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมข้าวของปากีสถาน ซึ่งยังคงเป็นหนึ่งในภาคการส่งออกหลักของประเทศ แม้ต้องเผชิญกับความท้าทายจากภาวะเศรษฐกิจโลกและการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นจากประเทศผู้ส่งออกในภูมิภาค

ผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมมองว่า ข้อตกลงส่งออกครั้งนี้อาจช่วยบรรเทาแรงกดดันต่อเกษตรกรและผู้ส่งออกข้าวภายในประเทศ ผ่านการสร้างอุปสงค์ที่มีเสถียรภาพ พร้อมเปิดโอกาสสำหรับความร่วมมือทางการค้าในอนาคต

ในช่วงที่ผ่านมา ข้าวของปากีสถานได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้นในตลาดต่างประเทศหลายแห่ง จากคุณภาพสินค้าและความสามารถในการแข่งขันด้านราคา โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกกลาง และแอฟริกา

ขณะเดียวกัน หน่วยงานภาครัฐและผู้แทนภาคการค้าได้แสดงความเชื่อมั่นว่า ข้อตกลงดังกล่าวจะสามารถสรุปผลได้ในเร็วๆ นี้ พร้อมย้ำว่า การเพิ่มมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรยังคงเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงดุลการค้าและสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ผ่านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

มีรายงานว่าคณะผู้แทนระดับสูงจากสมาคมผู้ส่งออกข้าวแห่งปากีสถาน (Rice Exporters Association of Pakistan: REAP) นำโดยนายไฟซาล จาฮังกีร์ (Faisal Jahangir) ประธานสมาคมฯ ได้เสร็จสิ้นภารกิจเยือนนครนิวยอร์กเป็นเวลา 3 วัน พร้อมจัดการหารือเชิงยุทธศาสตร์กับผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย และผู้ประกอบการค้าปลีกชั้นนำของสหรัฐอเมริกา

ตามแถลงข่าวของสถานกงสุลใหญ่ปากีสถานประจำนครนิวยอร์ก (Consulate General of Pakistan in New York) ในวันที่สามและวันสุดท้ายของการเยือน คณะผู้แทนได้เข้าเยี่ยมชมคลังสินค้าของ แอปนา บาซาร์ (Apna Bazar) ในเมืองฮิกส์วิลล์ (Hicksville) เขตลองไอแลนด์ (Long Island) รัฐนิวยอร์ก (New York) โดยได้รับการต้อนรับจากเจ้าของกิจการ ได้แก่ นายดีepak บาร์ดวาล (Deepak Bhardwaj) และนายจัสวินเดอร์ ซิงห์ (Jaswinder Singh) ทั้งสองฝ่ายได้หารือเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางขยายการวางจำหน่ายแบรนด์ข้าวจากปากีสถานผ่านเครือข่ายร้านค้าปลีกกว่า 30 สาขาของ แอปนา บาซาร์ (Apna Bazar) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ใน 5 รัฐของสหรัฐฯ

นอกจากนี้ ยังมีการหารือถึงความเป็นไปได้ในการเปิดตัวแบรนด์เฉพาะ (Private Label) ที่มุ่งเน้นจำหน่ายข้าวจากปากีสถานโดยเฉพาะ ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพการเติบโตของตลาดข้าวปากีสถานในสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ต่อมา คณะผู้แทนได้เดินทางไปยัง อาฮู บาราห์ (Aahu Barah) ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้นำเข้าข้าวปากีสถานรายสำคัญในสหรัฐอเมริกา โดยการหารือมุ่งเน้นไปที่ความท้าทายด้านการดำเนินงาน โดยเฉพาะประเด็นการปฏิบัติตามมาตรฐานสารตกค้างจากสารกำจัดศัตรูพืช และขั้นตอนการตรวจปล่อยสินค้าของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสหรัฐฯ (U.S. Food and Drug Administration: FDA) ณ ท่าเรือของสหรัฐฯ

ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางอำนวยความสะดวกด้านการค้า เพื่อช่วยให้อุปสรรคการนำเข้าสินค้าเป็นไปอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น

ภารกิจในวันดังกล่าวปิดท้ายด้วยการเยือนบริษัท เบสต์ ฟู้ดส์ (Best Foods) ในเมืองเอดิสัน (Edison) รัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) โดยคณะผู้แทนได้รับการต้อนรับจากนายราเจช อัสรานี (Rajesh Asrani) ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ และนายทาจ ริซวี (Taj Rizvi) ผู้จัดการทั่วไป ซึ่งได้บรรยายภาพรวมการดำเนินธุรกิจและเครือข่ายการกระจายสินค้าที่ครอบคลุมของบริษัท

ทั้งนี้ มีการเปิดเผยว่า เบสต์ ฟู้ดส์ (Best Foods) ปัจจุบันทำงานร่วมกับแบรนด์ชั้นนำจากปากีสถานหลายราย อาทิ เนสต์เล่ (Nestle) ทาपाल (Tapal) ชาน (Shan) อีบีเอ็ม (EBM) และปาโกลา (Pakola) รวมถึงจัดจำหน่ายซีบร้า (Zebra) ซึ่งเป็นแบรนด์ข้าวชื่อดังของปากีสถาน

คณะผู้แทนจากสมาคมผู้ส่งออกข้าวแห่งปากีสถาน (REAP) ได้สนับสนุนให้บริษัทขยายพอร์ตโฟลิโอแบรนด์ข้าวปากีสถานในตลาดสหรัฐฯ เพิ่มเติม ตามรายละเอียดในแถลงข่าว

ภายหลังเสร็จสิ้นภารกิจ นายไฟซาล จาฮังกิร์ (Faisal Jahangir) ประธานสมาคมฯ และสมาชิกคณะผู้แทนระบุว่า การหารือและกิจกรรมต่างๆ ในนครนิวยอร์กประสบความสำเร็จอย่างมาก พร้อมชี้ว่า การเดินทางครั้งนี้ช่วยสร้างความเข้าใจเชิงลึกต่อสภาพตลาด และสะท้อนถึงความสนใจอย่างแข็งแกร่งจากพันธมิตรทางธุรกิจในตลาดสหรัฐฯ

แถลงข่าวระบุเพิ่มเติมว่า การเยือนดังกล่าวสะท้อนถึงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของปากีสถาน (Pakistan) ในการเสริมสร้างบทบาทในตลาดสหรัฐอเมริกา และผลักดันการส่งออกข้าวคุณภาพพรีเมียม ผ่านการสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญตลอดห่วงโซ่มูลค่าอย่างต่อเนื่อง

ที่มา *Oryza.com*

บังกลาเทศ

ราคาข้าวในบังกลาเทศยังคงอยู่ในระดับสูง หลังฝนตกหนักก่อนฤดูมรสุมสร้างความเสี่ยงต่อความเสียหายของผลผลิตข้าวมากกว่า 200,000 ตัน ส่งผลให้เกิดความกังวลว่าราคาข้าวอาจปรับตัวสูงขึ้นอีก

ด้านบีเอ็มไอ (BMI) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ฟิทช์ โซลูชันส์ (Fitch Solutions) ระบุว่า ตลาดข้าวโลกมีแนวโน้มจะยังคงอยู่ในภาวะอุปทานส่วนเกินไปจนถึงปี 2030 แม้ว่าความผันผวนด้านสภาพอากาศจะยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่อาจกระทบต่อผลผลิตในแต่ละฤดูกาลก็ตาม

ที่มา *Oryza.com*

ไนจีเรีย

ตามรายงานของ ออล แอฟริกา โกลบอล มีเดีย (All Africa Global Media) ระบุว่า สมาคมเกษตรกรแห่งไนจีเรีย (All Farmers Association of Nigeria: AFAN) ระบุว่า ราคาสินค้าอาหารในไนจีเรียมีแนวโน้มปรับตัวลดลงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวครั้งถัดไป หากภาครัฐสามารถปรับปรุงสถานการณ์ด้านความมั่นคงและลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้

รองประธานสมาคม AFAN ประจำรัฐลากอส (Lagos State) กล่าวว่า สินค้าอาหารหลัก เช่น ข้าว มันเทศ (Yam) มันสำปะหลัง (Cassava) และการ์รี (Garri) ซึ่งเป็นอาหารพื้นเมืองที่ผลิตจากมันสำปะหลัง อาจมีราคาที่ประชาชนเข้าถึงได้มากขึ้น หากเกษตรกรสามารถเพาะปลูกได้อย่างปลอดภัย และสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตรในต้นทุนที่ต่ำลง

เขาระบุว่า ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันเงินเฟ้อด้านอาหารในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาความไม่มั่นคงด้านความปลอดภัย ราคาปุ๋ยที่อยู่ในระดับสูง ต้นทุนเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงานภาคเกษตรที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เจ้าหน้าที่รายดังกล่าวอธิบายเพิ่มเติมว่า ต้นทุนด้านการเพาะปลูก การขนส่ง และการรักษาความปลอดภัยที่ปรับตัวสูงขึ้นในห่วงโซ่การผลิต ล้วนถูกผลักภาระไปยังผู้บริโภคผ่านราคาสินค้าอาหารที่สูงขึ้นในท้ายที่สุด

ทั้งนี้ เขาเรียกร้องให้ภาครัฐเพิ่มการสนับสนุนเกษตรกรผ่านมาตรการต่าง ๆ อาทิ การอุดหนุนปัจจัยการผลิต การจัดหาแหล่งสินเชื่อในอัตราที่เหมาะสม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน รวมถึงการปรับปรุงระบบถนนในพื้นที่ชนบท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และลดต้นทุนการผลิต

นอกจากนี้ เขายังเรียกร้องให้เกิดความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างภาครัฐและสมาคมเกษตรกร เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละรัฐ

เขากล่าวเพิ่มเติมว่า หากผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในฤดูเพาะปลูกที่จะมาถึง ก็อาจช่วยบรรเทาแรงกดดันด้านราคาสินค้าอาหารได้ พร้อมย้ำว่า ไนจีเรียมีทั้งทรัพยากรที่ดินและกำลังแรงงานเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายความมั่นคงทางอาหารและการพึ่งพาตนเองด้านอาหาร หากได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายที่เหมาะสมจากภาครัฐ

ที่มา *Oryza.com*

กานา

สำนักข่าว GhanaWeb รายงานว่า ผู้ผลิตข้าวในประเทศกานาได้เรียกร้องให้รัฐบาลระงับนำเข้าข้าวนาน 6 เดือน โดยสมาคมผู้ผลิตและแปรรูปข้าวแห่งกานา (Association of Ghana Rice Producers and Processors) เรียกร้องให้รัฐบาลกานาบังคับใช้มาตรการระงับการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศเป็นระยะเวลา 6 เดือน เพื่อเปิดทางให้สามารถระบายสต็อกข้าวส่วนเกินที่ค้างอยู่ในตลาดภายในประเทศได้

สมาคมเปิดเผยต่อสำนักข่าวบิสซิเนส แอนด์ ไฟแนนเชียล ไทมส์ (Business & Financial Times: B&FT) ว่า ปัจจุบันมีข้าวเปลือกค้างสต็อกในตลาดท้องถิ่นประมาณ 1 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าราว 5 พันล้านเซดีของกานา (Ghanaian cedi) ซึ่งกำลังสร้างความกังวลอย่างมากต่อเกษตรกรทั่วประเทศ

ดร.เทอเรนซ์ อัดดา-บาลินี (Dr. Terence Adda-Balinia) กรรมการบริหารของสมาคมผู้ผลิตและแปรรูปข้าว ระบุว่า สาเหตุหลักของภาวะสินค้าล้นตลาดเกิดจากการขาดแคลนผู้รับซื้อและตลาดรองรับผลผลิตข้าวภายในประเทศ

ในการประชุมหารือระหว่างธนาคารโลก (World Bank) และองค์กรภาคประชาสังคมว่าด้วยประเด็นความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งจัดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ดร.อัดดา-บาลินี อธิบายว่า หนึ่งในข้อเสนอสำคัญต่อรัฐบาล คือ การกำหนดมาตรการชะลอการนำเข้าข้าวเป็นการชั่วคราวเป็นเวลา 6 เดือน เพื่อให้สามารถระบายสต็อกข้าวภายในประเทศที่มีอยู่ได้ก่อน

นอกจากนี้ กลุ่มผู้ผลิตยังเสนอให้มีการจัดตั้งระบบโควตานำเข้าที่มีความโปร่งใส เพื่อให้การนำเข้าข้าวเกิดขึ้นเฉพาะในกรณีที่อยู่พทานภายในประเทศไม่เพียงพอ แทนที่จะปล่อยให้ข้าวนำเข้าเข้ามาแข่งขันโดยตรงกับผลผลิตในประเทศ

ข้าวได้กลายเป็นอาหารหลักของประชากรกานา โดยมีการบริโภคต่อปีเกือบ 2 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม ตลาดข้าวภายในประเทศยังถูกครอบครองโดยข้าวนำเข้า ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 60-70 ของการบริโภคทั้งหมด

ทั้งนี้ ความนิยมในข้าวต่างประเทศได้รับแรงสนับสนุนจากกระแสความเป็นเมือง (urbanization) การเติบโตของจำนวนประชากร และรสนิยมของผู้บริโภคที่นิยมข้าวเหนียวเมล็ดยาวมีกลิ่นหอม

ดร. อดตา-บาลิเนีย ระบุว่า สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้โรงสีข้าวรายใหญ่หลายแห่งต้องระงับการดำเนินงาน เนื่องจากตลาดภายในประเทศกำลังถูกกดดันจากการทะลักเข้ามาของข้าวราคาถูกและข้าวลักลอบนำเข้า โดยเขากล่าวว่า เกษตรกรมากกว่า 1 ล้านรายกำลังเผชิญความสูญเสียอย่างหนัก และสถานการณ์นี้กำลังเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรมข้าวในประเทศ อีกทั้งยังเพิ่มความเสี่ยงต่อวิกฤตการว่างงานในภาคส่วนนี้

แม้ว่าผู้ผลิตและผู้แปรรูปในประเทศจะยอมรับว่า ข้าวนำเข้ามักมีราคาถูกกว่า บรรจุภัณฑ์ดีกว่า และมีความน่าสนใจทางการตลาดมากกว่า ทำให้สามารถแข่งขันได้สูงกว่า แต่พวกเขายืนยันว่า ปริมาณการนำเข้าที่สูงเกินไปกำลังลดทอนความต้องการบริโภคข้าวที่ผลิตในประเทศ

สมาคมยังชี้ว่า ปัญหาสำคัญของภาคการผลิตข้าวภายในประเทศยังรวมถึงระบบการตลาดและช่องทางการกระจายสินค้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตต่ำ และต้นทุนการผลิตที่อยู่ในระดับสูง

กลุ่มผู้ผลิตและผู้แปรรูปจึงเรียกร้องให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างตลาดรองรับข้าวท้องถิ่นอย่างมีหลักประกัน โดยให้เหตุผลว่า การลงทุนจำนวนมากในภาคอุตสาหกรรมข้าวอาจสูญเปล่าหากขาดมาตรการสนับสนุนเชิงนโยบายที่เข้มแข็งมากขึ้น

เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ประกอบการโรงสี สมาคมได้เสนอให้รัฐบาลกำหนดราคารับซื้อขั้นต่ำหน้าไร (minimum farmgate prices) เป็นประจำทุกปี รวมถึงจัดตั้งกลไกสินเชื่อพิเศษเพื่อให้โรงสีข้าวสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ โดยเฉพาะในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมระบุว่า มาตรการเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมข้าวของกานา การยกระดับรายได้เกษตรกร และการลดการพึ่งพาการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

เบนิน

นิตยสาร มิลลิ่ง มิดเดิล อีสต์ แอนด์ แอฟริกา (Milling Middle East & Africa Magazine) รายงานว่า กฎระเบียบการนำเข้าข้าวฉบับใหม่ของเบนินอาจส่งผลกระทบต่อ การขนส่งสินค้าผ่านท่าเรือโกโตนู ในฐานะศูนย์กลางการค้าระดับภูมิภาค

มาตรการดังกล่าว ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการกำกับดูแลภาคธุรกิจให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น และเพื่อรับรองว่าผู้ประกอบการมีศักยภาพด้านเทคนิคอย่างเพียงพอ ได้สร้างแรงสนับสนุนต่อ ตลาดค้าข้าวในภูมิภาคอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้ผู้ค้าจำนวนมากเริ่มเปลี่ยนเส้นทางการขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือในประเทศเพื่อนบ้าน

ท่าเรือโกโตนู (Port of Cotonou) ซึ่งได้รับการยอมรับมายาวนานว่าเป็นประตูการขนส่งทางทะเลที่สำคัญที่สุดสำหรับการลำเลียงธัญพืชในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก กำลังเผชิญกับช่วงเวลาแห่งความปั่นป่วนทั้งด้านโลจิสติกส์และการค้า ภายหลังรัฐบาลเบนินประกาศใช้กฎระเบียบการนำเข้าฉบับใหม่ที่เข้มงวดมากขึ้น

ผู้ค้าและผู้ส่งออกให้ข้อมูลต่อแพลตส์ (Platts) ซึ่งเป็นหน่วยงานในเครือของเอสแอนด์พี โกลบอล เอนเนอร์จี (S&P Global Energy) ว่า ข้อกำหนดใหม่ด้านพิธีการศุลกากรสำหรับการนำเข้าข้าว อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการขนส่งสินค้าผ่านท่าเรือโกโตนู โดยผู้ประกอบการรายย่อยหลายรายกังวลว่าอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนเส้นทางการนำเข้าสินค้าไปยังท่าเรืออื่นในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก

รัฐบาลเบนินได้แจ้งต่อผู้นำเข้าข้าวเมื่อช่วงปลายเดือนเมษายนที่ผ่านมา ถึงกรอบกฎระเบียบฉบับปรับปรุงใหม่ ซึ่งกำหนดให้มีระบบการอนุญาตประจำปีสำหรับการดำเนินการพิธีการศุลกากร โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลภาคธุรกิจ ภายใต้นโยบายผลักดันการจัดเก็บรายได้ภายในประเทศและยกระดับธรรมาภิบาลทางการค้า

ภายใต้กฎระเบียบใหม่นี้ ผู้นำเข้าจะต้องจดทะเบียนจัดตั้งกิจการในเบนินมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีและศุลกากรอย่างครบถ้วน รวมถึงต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพด้านเทคนิคและโลจิสติกส์ที่แข็งแกร่ง อาทิ การมีโครงสร้างพื้นฐานด้านคลังสินค้าและระบบขนส่งที่เพียงพอ ก่อนจะได้รับอนุญาตให้นำเข้าข้าวผ่านท่าเรือโกโตนู

หนึ่งในเงื่อนไขที่สร้างภาระอย่างมากแก่ผู้ประกอบการ คือ การกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องวางหลักประกันมูลค่า 1 พันล้านฟรังก์เซฟา (CFA franc) หรือประมาณ 1.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลงในบัญชีเฉพาะของกระทรวงการคลังภาครัฐ ซึ่งผู้นำเข้ารายย่อยจำนวนมากระบุว่าไม่สามารถรับภาระเงินก้อนดังกล่าวล่วงหน้าได้

นอกจากนี้ กรอบกฎระเบียบฉบับใหม่ยังกำหนดให้ผู้นำเข้าที่ได้รับอนุญาตต้องรับปริมาณนำเข้าข้าวรายเดือนระหว่าง 50,000–100,000 เมตริกตัน ส่งผลให้ระดับขั้นต่ำของขนาดธุรกิจที่สามารถดำเนินการอย่างถูกต้องกฎหมายผ่านท่าเรือโกโตนูถูกยกระดับสูงขึ้นอย่างมาก

มาตรการดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่หลายประเทศในแอฟริกาตะวันตกเริ่มเพิ่มความเข้มงวดในการจำกัดการนำเข้าข้าว ซึ่งกำลังกดดันผู้ส่งออกจากอินเดีย (India) และส่งผลให้ทิศทางการค้าภายในภูมิภาคเกิดการเปลี่ยนแปลง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ส่งออกจากอินเดียและผู้ประกอบการในภูมิภาคหลายราย รายงานถึงความล่าช้าหรือแม้กระทั่งการระงับการขนส่งสินค้าที่มีปลายทางไปยังท่าเรือโกโตนู โดยสินค้าบางส่วนถูกเปลี่ยนเส้นทางไปยังท่าเรืออื่นในแอฟริกาตะวันตก หรือถูกพักลอยลำอยู่นอกชายฝั่ง ขณะที่ผู้ซื้อกำลังประเมินความเสี่ยงทางธุรกิจใหม่

ผู้ส่งออกรายหนึ่งจากรัฐอุตตราขัณฑ์ (Uttarakhand) ของอินเดีย ระบุว่า ข้อกำหนดใหม่เกี่ยวกับเงินหลักประกันและภาระผูกพันด้านปริมาณนำเข้า ได้สร้างความไม่แน่นอนอย่างมากต่อตลาดนำเข้าข้าวของเบนิน ขณะที่ผู้ค้ารายหนึ่งจากเมืองคุรุคราม (Gurgaon หรือ Gurugram) กล่าวว่า ผู้ประกอบการรายย่อยจำนวนมาก อาจจำเป็นต้องมองหาตลาดทางเลือกอื่นในแอฟริกา

ผู้มีส่วนร่วมในตลาดที่นครโกโตนู (Cotonou) มองว่า กฎระเบียบดังกล่าวอาจนำไปสู่การกระจุกตัวของห่วงโซ่การนำเข้าข้าวอยู่ในมือของผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีเงินทุนแข็งแกร่งเพียงไม่กี่ราย ซึ่งจะส่งผลต่อโครงสร้างการแข่งขันและกลไกราคาในเส้นทางการค้าสำคัญที่ทำหน้าที่เป็นประตูหลักในการกระจายข้าวเข้าสู่ไนจีเรีย (Nigeria) และประเทศไร้ทางออกสู่ทะเลอื่นๆ ในภูมิภาค

ขณะเดียวกัน ผู้ค้าท้องถิ่นยังเตือนว่า หากการชะงักงันของการขนส่งข้าวผ่านท่าเรือโกโตนูยืดเยื้อ อาจยังเพิ่มความผันผวนด้านราคาข้าวในภูมิภาค โดยเฉพาะในช่วงที่หลายประเทศแอฟริกาตะวันตกกำลังทยอยปรับเปลี่ยนอัตราภาษีและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมข้าวของตนเอง

ที่มา *Oryza.com*

สหภาพยุโรป

สำนักข่าวบลูมเบิร์ก (Bloomberg) รายงานว่า สหภาพยุโรป (European Union: EU) กำลังพิจารณามาตรการฉุกเฉินเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร รวมถึงแนวทางการจัดตั้งคลังสำรองปุ๋ย การจัดซื้อพร้อมระหว่างประเทศสมาชิก และมาตรการทางการค้าที่อาจถูกนำมาใช้ ภายหลังจากปุ๋ยปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรุนแรงจากปัญหาการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย (Persian Gulf)

รายงานระบุว่า ราคายูเรีย (Urea) ในตลาดโลกปรับตัวเพิ่มขึ้นมากกว่า 65% นับตั้งแต่ช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ขณะที่ราคาปุ๋ยไนโตรเจนในสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นราว 40% เมื่อเทียบกับระดับในเดือนธันวาคม 2568

สำหรับภาคการเกษตรโลก ประเด็นสำคัญที่สร้างความกังวลคือ ต้นทุนปุ๋ยที่สูงขึ้นอาจส่งผลให้เกษตรกรลดปริมาณการใช้ปุ๋ย ซึ่งมีแนวโน้มกระทบต่อผลผลิตและคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร โดยสหภาพยุโรปมีความกังวลเป็นพิเศษต่อการเพาะปลูกธัญพืชฤดูหนาวในช่วงปลายปีนี้ หากปัญหาการหยุดชะงักด้านอุปทานยังคงยืดเยื้อ

ทั้งนี้ ยูโรปยังคงพึ่งพาการนำเข้าก๊าซธรรมชาติและแอมโมเนีย (Ammonia) ในระดับสูงสำหรับการผลิตปุ๋ย ส่งผลให้ภูมิภาคมีความเปราะบางต่อความผันผวนของตลาดพลังงานและความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์

สำหรับตลาดข้าว ความเคลื่อนไหวดังกล่าวถือเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากปุ๋ยไนโตรเจน เช่น ยูเรีย (Urea) เป็นวัตถุดิบสำคัญต่อการเพาะปลูกข้าวทั่วโลก หากราคาปุ๋ยยังคงอยู่ในระดับสูง ผู้ผลิตข้าวในเอเชีย รวมถึงอินเดีย เวียดนาม ไทย ปากีสถาน และอินโดนีเซีย อาจต้องเผชิญต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นในฤดูกาลเพาะปลูกถัดไป

สถานการณ์ดังกล่าวอาจกลายเป็นปัจจัยสนับสนุนราคาข้าวโลกในระยะต่อไป โดยเฉพาะหากเกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยลงจนส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง

ในบางมิติ อินเดีย อาจได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากสถานการณ์นี้ เนื่องจากต้นทุนการผลิตธัญพืชและสินค้าเกษตรในยุโรปที่สูงขึ้น อาจช่วยเพิ่มความต้องการนำเข้าสินค้าเกษตรจากเอเชียที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านราคามากกว่า

อย่างไรก็ตาม อินเดียเองก็เป็นผู้นำเข้าปุ๋ยรายใหญ่ของโลกเช่นกัน และยังคงเผชิญความเสี่ยงจากการปรับตัวขึ้นของราคายูเรียและแอมโมเนียในตลาดโลก หากต้นทุนปุ๋ยปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจสร้างแรงกดดันต่อภาระงบประมาณอุดหนุนของรัฐบาลอินเดีย และเพิ่มต้นทุนการเพาะปลูกข้าวเปลือกในฤดูคาร์ฟ (Kharif Season)

ขณะเดียวกัน การที่สหภาพยุโรปหรือเกี่ยวกับการจัดตั้งคลังสำรองปุ๋ยและการจัดซื้อพร้อม ยังสะท้อนให้เห็นว่า หลายประเทศเริ่มมองปุ๋ย ในฐานะสินค้าเชิงยุทธศาสตร์ ไม่ต่างจากพลังงานหรือคลังสำรองอาหาร แนวโน้มดังกล่าวอาจส่งผลให้ปริมาณปุ๋ยในตลาดโลกตึงตัวมากขึ้น หากประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่เริ่มเร่งสะสมสต็อกพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกัน

อีกประเด็นสำคัญคือ การผลักดันของสหภาพยุโรปในการพัฒนาปุ๋ยทางเลือก เช่น ปุ๋ยจากสารย่อยสลายอินทรีย์ (Digestates) และปุ๋ยคาร์บอนต่ำ (Low-Carbon Fertilizers) ในระยะยาว แนวทางดังกล่าวอาจเร่งการลงทุนในระบบธาตุอาหารแบบหมุนเวียนและเกษตรกรรมยั่งยืนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวยังไม่สามารถบรรเทาความตึงตัวของอุปทานปุ๋ยในระยะสั้นได้อย่างมีนัยสำคัญ

สหภาพยุโรป (the European Union; EU) รายงานว่า การนำเข้าข้าวในปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 (ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-31 สิงหาคม 2569) ในช่วงวันที่ 1 กันยายน 2568 – 5 พฤษภาคม 2569 มีการนำเข้าข้าว (ข้าวเปลือก (คิดเป็นข้าวสารแล้ว) ข้าวกล้อง ข้าวสาร แต่ไม่รวมข้าวหัก) ปริมาณ 1,051,800 ตัน

เพิ่มขึ้นประมาณ 4.2% เมื่อเทียบกับจำนวน 1,009,684 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นการนำเข้าข้าวสายพันธุ์ Japonica จำนวน 139,918 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 38.1% เมื่อเทียบกับจำนวน 101,290 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวสายพันธุ์ Indica นำเข้าจำนวน 911,882 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 0.4% เมื่อเทียบกับจำนวน 908,394 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับข้าวหักนั้น มีการนำเข้าปริมาณ 250,598 ตัน ลดลงประมาณ 30.0% เมื่อเทียบกับจำนวน 358,058 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 5 พฤษภาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าว 36,365 ตัน โดยในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 5 พฤษภาคม 2569 ประเทศต่างๆที่นำเข้าข้าวประกอบด้วย ฝรั่งเศส 178,108 ตัน เนเธอร์แลนด์ 150,253 ตัน อิตาลี 134,619 ตัน สเปน 125,461 ตัน เยอรมนี 81,485 ตัน โปแลนด์ 76,612 ตัน โปรตุเกส 65,273 ตัน เบลเยียม 61,377 ตัน สาธารณรัฐเชค 37,370 ตัน บัลแกเรีย 28,603 ตัน สวีเดน 24,365 ตัน สโลวาเกีย 18,487 ตัน ลิทัวเนีย 12,712 ตัน เดนมาร์ก 9,867 ตัน กรีซ 7,799 ตัน ไอร์แลนด์ 7,930 ตัน ฮังการี 6,724 ตัน โรมาเนีย 5,503 ตัน ฟินแลนด์ 4,656 ตัน ไชปรัส 4,756 ตัน ออสเตรีย 4,126 ตัน ตัน มอลต้า 2,7914 ตัน ลัตเวีย 1,259 ตัน เป็นต้น

การนำเข้าข้าวของปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-5 พฤษภาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าวกล้อง (Husked rice) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica จากอินเดียจำนวน 81,051 ตัน เพิ่มขึ้น 46.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากปากีสถานจำนวน 54,360 ตัน ลดลง 32.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้วจากอูรูกวัย 50,600 ตัน ลดลง 18.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากอาร์เจนตินาจำนวน 43,745 ตัน เพิ่มขึ้น 8.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว จากกายอานาจำนวน 18,913 ตัน ลดลง 38.4% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Milled & semi-milled) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica มีการนำเข้าจากเมียนมา 145,969 ตัน เพิ่มขึ้น 1.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากกัมพูชา 130,547 ตัน ลดลง 28.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากอินเดีย 108,553 ตัน เพิ่มขึ้น 21.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากไทย 84,729 ตัน ลดลง 33.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา และนำเข้าจากปากีสถาน 60,363 ตัน ลดลง 24.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา

ส่วนในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) มีการนำเข้าจากเมียนมาจำนวน 144,067 ตัน ลดลง 54.1% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากอูรูกวัยจำนวน 21,629 ตัน เพิ่มขึ้น 67.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากกายอานาจำนวน 10,771 ตัน ลดลง 8.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากไทยจำนวน 9,965 ตัน ลดลง 29.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากกัมพูชาจำนวน 7,559 ตัน ลดลง 56.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ขณะที่ประเทศในสหภาพยุโรปที่นำเข้าข้าวชนิดต่างๆ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 5 พฤษภาคม 2569 ในกลุ่มข้าวกล้อง (Husked rice) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น สเปน 67,152 ตัน เนเธอร์แลนด์ 57,826 ตัน โปรตุเกส 45,737 ตัน อิตาลี 38,551 ตัน เบลเยียม 30,515 ตัน บัลแกเรีย 17,817 ตัน โปแลนด์ 11,405 ตัน ฝรั่งเศส 5,198 ตัน เดนมาร์ก 2,603 ตัน เป็นต้น

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Total Milled & semi-milled) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น เนเธอร์แลนด์ 118,080 ตัน อิตาลี 82,547 ตัน สเปน 55,812 ตัน เยอรมนี 54,564 ตัน โปแลนด์ 53,229 ตัน ฝรั่งเศส 36,503 ตัน สาธารณรัฐเชค 28,086 ตัน เบลเยียม 26,569 ตัน สวีเดน 25,014 ตัน

โปรตุเกส 18,855 ตัน สโลวีเนีย (SI) 18,206 ตัน ลิทัวเนีย 15,840 ตัน กรีซ (EL) 9,241 ตัน บัลแกเรีย 8,826 ตัน เดนมาร์ก 7,679 ตัน ฮังการี 6,624 ตัน ออสเตรีย 4,549 ตัน ฟินแลนด์ 4,460 ตัน โรมาเนีย 4,135 ตัน มอลตา 2,835 ตัน เป็นต้น ในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น เบลเยียม 139,995 ตัน สเปน 23,193 ตัน เนเธอร์แลนด์ 20,706 ตัน อิตาลี 10,992 ตัน โปแลนด์ 6,449 ตัน ลิทัวเนีย 4,100 ตัน ฝรั่งเศส 3,323 ตัน โปรตุเกส 3,257 ตัน เป็นต้น

ขณะที่การส่งออกข้าวนั้น ประเทศในสหภาพยุโรปที่ส่งออกข้าวชนิดต่างๆ (ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสาร ที่สีแล้วหรือสีบางส่วน ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 5 พฤษภาคม 2569 เช่น อิตาลี 88,132 ตัน โปรตุเกส 20,862 ตัน สเปน 18,542 ตัน เบลเยียม 16,699 ตัน กรีซ (EL) 13,597 ตัน บัลแกเรีย 9,013 ตัน เนเธอร์แลนด์ 5,829 ตัน ลิทัวเนีย 4,485 ตัน เยอรมนี 2,547 ตัน โปแลนด์ 2,045 ตัน โรมาเนีย 2,014 ตัน สาธารณรัฐเช็ก 1,682 ตัน เป็นต้น และในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น อิตาลี 4,658 ตัน สเปน 2,135 ตัน โปรตุเกส 821 ตัน เนเธอร์แลนด์ 512 ตัน กรีซ (EL) 242 ตัน เป็นต้น ที่มา *Oryza.com*

สหรัฐอเมริกา

กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) รายงานสถานการณ์การค้าข้าวของโลกในรายงาน “Grain: World Markets and Trade” ประจำเดือนพฤษภาคม 2569 โดยระบุว่า การผลิตข้าวโลกในปีการผลิต 2025/26 ถูกประเมินว่าจะทำสถิติสูงสุดใหม่ในเดือนนี้ โดยได้รับแรงสนับสนุนจากผลผลิตที่อยู่ในระดับสูงเป็นประวัติการณ์ของไนจีเรีย และโกตดิวัวร์ รวมถึงผลผลิตที่เพิ่มขึ้นของเวียดนาม ขณะเดียวกัน ปริมาณสต็อกข้าวโลกถูกปรับเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยส่วนใหญ่มาจากอินเดีย ซึ่งสะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของปริมาณสำรองข้าวภาครัฐ และการจัดซื้อข้าวเปลือกเข้าสู่ระบบของรัฐบาลในระดับที่สูงขึ้น ด้านการค้าข้าวโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลงเล็กน้อย จากการปรับลดประมาณการส่งออกของอินเดีย และสหรัฐอเมริกา

สำหรับสถานการณ์ราคาข้าวนั้น นับตั้งแต่รายงานการประมาณการอุปทานและอุปสงค์ทางการเกษตรโลก (WASDE: World Agricultural Supply and Demand Estimates) ประจำเดือนเมษายนที่ผ่านมา ราคาส่งออกข้าวของเวียดนาม และไทย เป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในบรรดาประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

โดยราคาข้าวส่งออกของเวียดนามเพิ่มขึ้น 28 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน มาอยู่ที่ระดับ 395 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน โดยได้รับแรงหนุนจากอุปสงค์ที่แข็งแกร่งจากฟิลิปปินส์ ขณะที่ราคาข้าวส่งออกของไทยปรับเพิ่มขึ้น 26 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน สู่ระดับ 408 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน อันเป็นผลมาจากการแข็งค่าของสกุลเงินบาท

ในทางกลับกัน ราคาข้าวส่งออกของปากีสถาน ปรับลดลง 3 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน มาอยู่ที่ระดับ 348 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน สะท้อนถึงยอดขายที่ชะลอตัวในตลาดดั้งเดิม ส่วนราคาข้าวส่งออกของอินเดีย เพิ่มขึ้น 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน สู่ระดับ 341 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน และยังคงเป็นแหล่งส่งออกที่มีราคาต่ำที่สุดในตลาดโลก

ขณะที่ราคาข้าวส่งออกของสหรัฐอเมริกา ปรับลดลง 4 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เหลือ 530 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เนื่องจากยอดขายไปยังตลาดหลักในภูมิภาคลาตินอเมริกา (Latin America) ยังคงเคลื่อนไหวในระดับชะลอตัว ขณะที่ราคาข้าวส่งออกของอุรุกวัย (Uruguay) ปรับลดลง 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน มาอยู่ที่ระดับ 507 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ท่ามกลางการเก็บเกี่ยวผลผลิตฤดูกาลใหม่ที่กำลังเข้าสู่ตลาด

กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ประเมินว่า ตลาดข้าวโลกในปีการตลาด 2026/27 (2569/70) ยังคงมีอุปทานเพียงพอต่อความต้องการ แม้จะเผชิญกับความปั่นป่วนบางประการทั้งด้านการผลิตและการค้า

แม้ประมาณการผลิตข้าวโลกจะถูกปรับลดลงเล็กน้อย แต่อุปทานโดยรวมยังคงได้รับแรงสนับสนุนจากปริมาณสต็อกคงเหลือสะสมในระดับสูง โดยเฉพาะในอินเดียและจีน ส่งผลให้ตลาดข้าวโลกยังไม่เผชิญภาวะขาดแคลนอุปทานในระยะสั้น แม้หลายภูมิภาคยังคงมีความเสี่ยงจากสภาพอากาศและปัญหาด้านโลจิสติกส์

อินเดียยังคงถูกคาดหวังว่าจะรักษาสถานะผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยปริมาณส่งออกในปี 2570 คาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 25 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม USDA ได้ปรับลดคาดการณ์การส่งออกข้าวของอินเดียในระยะสั้นลงราว 1 ล้านตัน เนื่องจากความปั่นป่วนด้านการขนส่งที่ส่งผลกระทบต่อเส้นทางการค้าไปยังตะวันออกกลางและบางประเทศในแอฟริกาตะวันตก แม้จะมีการปรับลดดังกล่าว แต่ข้าวอินเดียยังคงมีความสามารถในการแข่งขันสูงในตลาดโลก จากปริมาณอุปทานภายในประเทศที่อยู่ในระดับมาก และราคาที่ต่ำกว่าประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญอื่นๆ

ด้านไทยและเวียดนาม คาดว่าจะสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกได้ เนื่องจากความต้องการซื้อจากประเทศผู้นำเข้าในเอเชียและแอฟริกายังคงแข็งแกร่ง โดยราคาข้าวเวียดนามปรับตัวสูงขึ้นจากแรงซื้ออย่างต่อเนื่องของฟิลิปปินส์ ขณะที่ราคาข้าวไทยปรับเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งจากการแข็งค่าของสกุลเงินบาท

ขณะเดียวกัน ปากีสถานและกัมพูชา ก็มีแนวโน้มได้รับประโยชน์จากอุปสงค์ส่งออกที่เพิ่มขึ้น ท่ามกลางภาวะการผลิตที่ปรับตัวดีขึ้น ด้านการส่งออกข้าวของเมียนมา (Myanmar) คาดว่าจะปรับตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากผลผลิตที่ลดลง และการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นจากประเทศผู้ส่งออกต้นทุนต่ำ เช่น อินเดีย

ด้านการนำเข้าข้าว อินเดียได้ปรับลดการนำเข้าข้าวลงอย่างมาก หลังจากปริมาณอุปทานภายในประเทศปรับตัวดีขึ้น และผลผลิตในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่หลายประเทศในแอฟริกาก็ปรับลดการนำเข้าเช่นกัน จากผลผลิตภายในประเทศที่ดีขึ้น หรือมาตรการภาครัฐที่มุ่งสนับสนุนภาคเกษตรกรรมภายในประเทศในทางกลับกัน จีนได้เพิ่มการนำเข้าข้าวเล็กน้อย โดยเน้นนำเข้าข้าวราคาต่ำจากประเทศผู้ส่งออกในเอเชียเป็นหลัก

สำหรับสหรัฐอเมริกา USDA ได้ปรับลดคาดการณ์การส่งออกข้าวลง เนื่องจากข้าวสหรัฐฯ ยังขาดความสามารถในการแข่งขันในตลาดที่อ่อนไหวด้านราคา

USDA ยังระบุเพิ่มเติมว่า อุปสงค์ที่อ่อนตัวลงจากบางประเทศในซีกโลกตะวันตก (Western Hemisphere) รวมถึงความปั่นป่วนทางการค้าในตะวันออกกลาง เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่กดดันแนวโน้มการส่งออกข้าวของสหรัฐฯ

โดยภาพรวม USDA มองว่า ตลาดข้าวโลกกำลังทยอยกลับเข้าสู่ภาวะสมดุลมากขึ้น หลังจากเผชิญความผันผวนรุนแรงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ปริมาณสต็อกข้าวขนาดใหญ่ในประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญ กำลังมีบทบาทสำคัญในการช่วยรักษาเสถียรภาพด้านอุปทาน อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงจากสภาพอากาศ ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ ความปั่นป่วนด้านค่าระวางขนส่ง และความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความไม่แน่นอนต่อทิศทางการค้าข้าวและราคาข้าวโลกในระยะต่อไป

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ได้คาดการณ์ว่า การผลิต การบริโภค และสต็อกสำรอง ของปีการตลาด 2026-2027 สรุปดังนี้

1. ผลผลิตข้าวทั่วโลก (World Total Milled Production): ปรับตัวลดลงจาก 542.82 ล้านตัน ในปี 2026 เหลือ 537.82 ล้านตัน (ลดลง 0.9%) ในปี 2027

ประเทศ	2026	2027	%Δ
India	152.00	150.00	-1.3
China	146.33	147.00	0.5
Bangladesh	37.65	37.40	-0.7
Indonesia	33.80	33.60	-0.6
Vietnam	26.20	26.10	-0.4
Thailand	20.70	20.30	-1.9
Philippines	12.20	12.40	1.6
Burma	12.00	11.00	-8.3
Pakistan	9.40	9.60	2.1
Cambodia	8.20	8.00	-2.4
Others	84.34	82.42	-2.3
World Total	542.82	537.82	-0.9

2. การบริโภคข้าวทั่วโลก (World Total Consumption and Residual): ปรับตัวเพิ่มขึ้นจาก 537.56 ล้านตัน ในปี 2026 เป็น 541.39 ล้านตัน (เพิ่มขึ้น 0.7%) ในปี 2027

ประเทศ	2026	2027	%Δ
China	147.23	145.10	-1.4
India	124.00	128.00	3.2
Bangladesh	38.60	39.10	1.3
Indonesia	35.30	35.00	-0.8
Vietnam	22.50	22.40	-0.4
Philippines	17.60	17.80	1.1
Thailand	12.70	12.80	0.8
Burma	9.30	9.00	-3.2
Nigeria	8.60	8.80	2.3
Japan	7.95	8.05	1.3
Brazil	7.35	7.30	-0.7
United States	5.37	4.89	-8.9
Nepal	4.50	4.65	3.3
Pakistan	4.40	4.60	4.5
Others	92.16	93.90	1.9
World Total	537.56	541.39	0.7

3. สต็อกข้าวคงคลังปลายปีทั่วโลก (World Total Ending Stocks): ปรับตัวลดลงจาก 196.31 ล้านตัน ในปี 2026 เหลือ 192.74 ล้านตัน (ลดลง 1.8%) ในปี 2027

ประเทศ	2026	2027	%Δ
China	105.00	108.00	2.9
India	53.00	50.00	-5.7
Thailand	3.80	3.85	1.3
Indonesia	4.58	3.68	-19.7
Philippines	2.79	2.99	7.2
Pakistan	2.43	2.45	0.8
Bangladesh	2.27	2.26	-0.4
United States	1.72	1.34	-22.1
Others	20.72	18.17	-12.3
World Total	196.31	192.74	-1.8

ภาวะการณ์ที่ผลผลิตทั่วโลกหดตัวสวนทางกับความต้องการบริโภคที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ทั่วโลกขาดต้องพึ่งพาปริมาณสำรองเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น

ด้านการค้าข้าวนั้น ข้อมูลจาก USDA แสดงให้เห็นว่าในปี 2027 ปริมาณการค้าข้าวโลกยังคงขยายตัวต่อเนื่อง โดยปริมาณส่งออกข้าวรวมของโลกเพิ่มขึ้นจาก 61.30 ล้านตันในปี 2026 เป็น 63.13 ล้านตันในปี 2027 หรือเพิ่มขึ้น 3.0% สะท้อนถึงความต้องการนำเข้าข้าวที่ยังอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในประเทศผู้นำเข้าข้าวสุทธิในเอเชีย แอฟริกา และตะวันออกกลาง

การขยายตัวของการค้าข้าวโลกเกิดขึ้นในช่วงที่ผลผลิตโลกมีแนวโน้มลดลง ทำให้ประเทศผู้ส่งออกหลักมีบทบาทสำคัญต่อเสถียรภาพของตลาดอาหารโลกมากยิ่งขึ้น

ประเทศ	2026	2027	%Δ
India	24.00	25.00	4.2
Vietnam	7.90	8.00	1.3
Thailand	7.00	7.50	7.1
Pakistan	4.60	5.00	8.7
Cambodia	3.90	4.10	5.1
United States	2.55	2.55	0
China	1.90	2.20	15.8
Burma	2.60	2.10	-19.2
Brazil	1.40	1.40	0
Uruguay	1.00	0.98	-2.5
Paraguay	0.93	0.95	2.7
Guyana	0.45	0.48	5.6

European Union	0.40	0.41	2.5
Argentina	0.40	0.33	-18.8
Turkey	0.23	0.23	0
Egypt	0.18	0.20	14.3
Others	1.87	1.72	-8.3
World Total	61.30	63.13	3.0

ข้อมูลการนำเข้าข้าวโลกจาก USDA แสดงให้เห็นว่าในปี 2027 ปริมาณการนำเข้าข้าวรวมของโลกเพิ่มขึ้นจาก 61.30 ล้านตัน เป็น 63.13 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้น 3.0% สะท้อนถึงความต้องการข้าวในตลาดโลกที่ยังขยายตัวต่อเนื่อง แม้ว่าหลายประเทศจะพยายามเพิ่มผลผลิตภายในประเทศก็ตาม

แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนถึงการพึ่งพาการนำเข้าข้าวของหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก ประเทศที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่เกษตร และประเทศที่เผชิญปัญหาความมั่นคงทางอาหารจากสภาพภูมิอากาศ

ประเทศ	2026	2027	%Δ
Philippines	5.50	5.60	1.8
Vietnam	3.90	4.00	2.6
China	3.30	3.30	0
Nigeria	2.90	2.90	0
European Union	2.30	2.35	2.2
Bangladesh	1.50	2.00	33.3
Iraq	2.00	2.00	0
Saudi Arabia	1.78	1.80	1.4
Cote d'Ivoire	1.80	1.70	-5.6
Malaysia	1.60	1.60	0
United States	1.43	1.48	3.5
Senegal	1.30	1.40	7.7
South Africa	1.20	1.25	4.2
Guinea	1.20	1.23	2.1
United Arab Emirates	1.00	1.00	0
Brazil	0.93	0.95	2.7
Mozambique	0.90	0.93	2.8
Ghana	0.85	0.90	5.9
Iran	1.05	0.90	-14.3
Mexico	0.85	0.88	2.9
Madagascar	0.83	0.85	3

Kenya	0.80	0.80	0
Burkina Faso	0.80	0.80	0
Yemen	0.75	0.78	3.3
Cameroon	0.73	0.75	3.4
Nepal	0.70	0.75	7.1
Others	19.42	20.25	4.3
World Total	61.30	63.13	3.0

ข้อมูลการนำเข้าข้าวโลกปี 2027 สะท้อนให้เห็นว่าความต้องการข้าวในตลาดโลกยังคงขยายตัว แม้หลายประเทศจะเผชิญข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจและความผันผวนของตลาดอาหาร โดยฟิลิปปินส์ยังคงเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุด ขณะที่บังกลาเทศมีอัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นสูงที่สุดจากความเสี่ยงด้านผลผลิตภายในประเทศ

ขณะที่ภูมิภาคแอฟริกายังคงเป็นแหล่งอุปสงค์สำคัญของตลาดข้าวโลก และจะมีบทบาทมากขึ้นต่อแนวโน้มการค้าระหว่างประเทศในอนาคต แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนว่า ตลาดข้าวโลกกำลังเผชิญภาวะที่อุปสงค์เติบโตเร็วกว่าการผลิต ซึ่งอาจนำไปสู่ความผันผวนของราคาและการแข่งขันด้านความมั่นคงอาหารที่รุนแรงมากขึ้นในระยะยาว

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) เปิดเผยรายงานประมาณการอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรโลก (World Agricultural Supply and Demand Estimates: WASDE) ประจำเดือนพฤษภาคม 2569 ซึ่งถือเป็นการเผยแพร่ประมาณการเบื้องต้นสำหรับภาวะอุปสงค์ อุปทาน และราคาข้าวของสหรัฐฯ และตลาดโลก สำหรับปีการตลาด 2569/2570 โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

แนวโน้มตลาดข้าวสหรัฐฯ ปีการตลาด 2569/2570 ตลาดข้าวสหรัฐฯ มีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะตึงตัวมากขึ้นในปีการตลาด 2569/2570 จากการที่ผลผลิตลดลง ปริมาณอุปทานหดตัว การส่งออกชะลอตัว และสต็อกปลายงวดลดต่ำลง

USDA คาดการณ์ว่าผลผลิตข้าวรวมของสหรัฐฯ จะอยู่ที่ 175.2 ล้านร้อยปอนด์ (Million Hundredweight: cwt) ลดลง 15% จากปีการตลาด 2568/2569 โดยมีสาเหตุหลักจากการลดลงของพื้นที่เก็บเกี่ยว แม้ว่าผลผลิตต่อไร่จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยสู่ระดับ 7,732 ปอนด์ต่อเอเคอร์ โดยปริมาณอุปทานข้าวรวมของสหรัฐฯ คาดว่าจะอยู่ที่ 275.3 ล้าน cwt ลดลง 10% เมื่อเทียบกับปีก่อน ขณะที่การใช้ภายในประเทศและการใช้ส่วนคงเหลือ (Domestic and Residual Use) คาดว่าจะอยู่ที่ 154.0 ล้าน cwt

ด้านการส่งออกข้าวของสหรัฐฯ คาดว่าจะลดลงสู่ระดับ 79.0 ล้าน cwt ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดโลก และราคาข้าวเมล็ดยาวของสหรัฐฯ ที่อยู่ในระดับสูง

สต็อกข้าวปลายงวดของสหรัฐฯ คาดว่าจะลดลง 18% เหลือ 42.3 ล้าน cwt ขณะที่ราคาเฉลี่ยข้าว ณ ไร่นา (Season-average Farm Price) คาดว่าจะเพิ่มขึ้นสู่ระดับ 13.50 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อ cwt จากระดับ 12.10 ดอลลาร์สหรัฐฯในปีการตลาดก่อนหน้า โดยได้รับแรงหนุนจากอุปทานที่ตึงตัวและราคาข้าวเมล็ดยาวที่สูงขึ้น

สำหรับข้าวเมล็ดยาว (Long-grain Rice) USDA คาดว่าผลผลิตจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เหลือ 122.5 ล้าน cwt จากระดับ 153.3 ล้าน cwt ในปี 2568/2569 โดยสต็อกปลายงวดของข้าวเมล็ดยาวคาดว่าจะลดลงเหลือ 28.1 ล้าน cwt จาก 39.6 ล้าน cwt ขณะที่ราคาเฉลี่ย ณ ไร่นาคาดว่าจะเพิ่มขึ้นสู่ระดับ 12.00 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อ cwt จากเดิม 10.40 ดอลลาร์สหรัฐฯ

ส่วนข้าวเมล็ดกลางและเมล็ดสั้น (Medium- and Short-grain Rice) คาดว่าผลผลิตจะอยู่ที่ 52.7 ล้าน cwt ลดลงเล็กน้อยจากปีก่อน โดยสต็อกปลายงวดคาดว่าจะอยู่ที่ 11.4 ล้าน cwt ขณะที่ราคาเฉลี่ย ณ ไรนามี แนวโน้มอ่อนตัวลงเล็กน้อยสู่ระดับ 17.90 ดอลลาร์สหรัฐต่อ cwt

สำหรับแนวโน้มตลาดข้าวโลก ปีการตลาด 2569/2570 นั้น USDA ประเมินว่าตลาดข้าวโลกยังคงมีแนวโน้มตึงตัว แม้ว่าปริมาณการค้าและการบริโภคจะปรับตัวขึ้นสู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ โดยผลผลิตข้าวโลก คาดว่าจะอยู่ที่ 537.8 ล้านตัน ลดลง 5.0 ล้านตันจากปีการตลาด 2568/2569 ซึ่งนับเป็นการลดลงของผลผลิตครั้งแรกนับตั้งแต่ปีการตลาด 2558/2559 ประเทศที่คาดว่าจะมีผลผลิตลดลงมากที่สุด ได้แก่ อินเดีย เมียนมา และสหรัฐอเมริกา

ด้านการบริโภคข้าวโลกคาดว่าจะเพิ่มขึ้นสู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 541.4 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 3.8 ล้านตันจากปีก่อน โดยมีแรงขับเคลื่อนสำคัญจากการบริโภคที่เพิ่มขึ้นในอินเดียและอีกหลายประเทศ โดยการบริโภคข้าวของอินเดียคาดว่าจะเพิ่มขึ้นแตะระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 128.0 ล้านตัน จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการดำเนินโครงการกระจายอาหารของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้าม การบริโภคข้าวของจีนมีแนวโน้มลดลง อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและพฤติกรรมบริโภคของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านการค้าข้าวโลก คาดว่าจะเพิ่มขึ้นสู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 63.0 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 2.7 ล้านตัน จากปีการตลาดก่อนหน้า โดยอินเดียยังคงถูกคาดหวังว่าจะรักษาสถานะผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก ด้วยปริมาณส่งออกประมาณ 25.0 ล้านตัน โดยได้รับแรงสนับสนุนจากปริมาณอุปทานที่เพียงพอ และราคาส่งออกที่สามารถแข่งขันได้ ซึ่งการส่งออกข้าวของอินเดียที่แข็งแกร่ง อาจจำกัดโอกาสการขยายตัวด้านการส่งออกของประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญอื่นๆ ในเอเชีย

ขณะที่สต็อกข้าวปลายงวดของโลกคาดว่าจะลดลงสู่ระดับ 192.7 ล้านตัน ลดลง 3.6 ล้านตันจากปีก่อนหน้า โดยมีสาเหตุหลักจากการลดลงของสต็อกข้าวในอินเดีย

ที่มา *Oryza.com* และกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA Grains: World Markets and Trade Report, May 2026)

บราซิล

ตามรายงานของหนังสือพิมพ์ไฟแนนเชียล ไทมส์ (Financial Times) เกษตรกรในรัฐรีโอกรันด์ิซูลู (Rio Grande do Sul) ซึ่งเป็นรัฐผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ที่สุดของบราซิล (Brazil) กำลังเผชิญแรงกดดันที่เพิ่มสูงขึ้นจากผลกระทบของสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงและเกิดซ้ำอย่างต่อเนื่อง ภาวะหนี้สินที่เพิ่มขึ้น รวมถึงผลผลิตทางการเกษตรที่อ่อนแอลง

รัฐรีโอกรันด์ิซูลู (Rio Grande do Sul) ถือเป็นฐานการผลิตข้าวที่สำคัญของประเทศ และภาคเกษตรกรรมยังมีสัดส่วนคิดเป็นประมาณ 40% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในรัฐ (GDP) อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พื้นที่ดังกล่าวต้องเผชิญทั้งภาวะภัยแล้งต่อเนื่องและอุทกภัยรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพการผลิตทางการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญ

อุทกภัยครั้งใหญ่ในเดือนพฤษภาคม ปี 2024 ได้สร้างความเสียหายเป็นวงกว้างทั่วทั้งรัฐ โดยส่งผลกระทบต่อฟาร์มมากกว่า 206,000 แห่ง อีกทั้งยังรบกวนกระบวนการเก็บเกี่ยว เส้นทางขนส่ง และศูนย์กระจายสินค้าเมล็ดพืช เนื่องจากเหตุการณ์น้ำท่วมเกิดขึ้นในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว จึงส่งผลให้ทั้งการผลิตและระบบโลจิสติกส์ของข้าวได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง

ภัยพิบัติดังกล่าวยังเกิดขึ้นต่อเนื่องจากช่วงหลายปีก่อนหน้าที่รัฐเฟซิญาภาวะภัยแล้ง ส่งผลให้เกิดความวิตกเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความผันผวนของสภาพอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ของบราซิล

สมาพันธ์เกษตรกรแห่งรัฐรีโอกรันด์ิดูซูล (Farsul) ระบุว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศได้ส่งผลให้ผลผลิตการเก็บเกี่ยวต่ำกว่าระดับที่คาดการณ์ไว้ตลอดช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2025 ผลผลิตรวมของข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง และข้าวสาลีในรัฐรีโอกรันด์ิดูซูล (Rio Grande do Sul) ถูกประเมินว่าต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ประมาณ 20%

ขณะเดียวกัน นักวิจัยที่ถูกอ้างอิงถึงในรายงานเตือนว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) อาจส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตข้าวของบราซิลลดลงราว 20% โดยรัฐรีโอกรันด์ิดูซูล (Rio Grande do Sul) ถูกคาดการณ์ว่าจะเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด

การสูญเสียผลผลิตที่ยืดเยื้อยังส่งผลให้ภาคเกษตรกรรมเผชิญแรงกดดันด้านการเงินรุนแรงมากขึ้น โดยมีรายงานว่า หนี้เสียในภาคชนบทของบราซิลเพิ่มขึ้น 71% เมื่อเทียบรายปี สู่ระดับ 124,000 ล้านดอลลาร์บราซิล (R\$124 billion) ณ เดือนพฤศจิกายน ปี 2025 ขณะที่เงินกู้ภาคเกษตรจำนวนมากกำลังอยู่ในภาวะเปราะบางด้านการชำระหนี้

เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐของรัฐรีโอกรันด์ิดูซูล (Rio Grande do Sul) กำลังผลักดันการลงทุนด้านระบบชลประทาน รวมถึงส่งเสริมระบบการเกษตรที่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate-Resilient Farming Systems) เพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพของผลผลิตทางการเกษตรในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพื้นที่เพาะปลูกในรัฐรีโอกรันด์ิดูซูล (Rio Grande do Sul) ที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานครอบคลุม ยังมีสัดส่วนไม่ถึง 5% ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่ภาคเกษตรของภูมิภาคยังต้องเผชิญต่อไปในอนาคต

ที่มา *Oryza.com*